

Kityi nu ndyaa nchga se'en ndi'in ne' judío ta'a msñian cha' 'in Krixtu

Laa la ykwi' Ndiose lo'o nten
chalyuu xa nu mdiyan Krixtu

1 Nu ngwa s'ni ni, wa tyun 'a
ya' ykwi' Ndiose lo'o ayman
kula 'ñaan, ngwaña'an ti ña'an ytsa'
Ni cha' 'in ayman kan', cha' kwa'u
ne' 'in nchga ta'a kichen tyi ne' bra
kan'. ²Bra wa ni, xa nu wa tyii ti
chalyuu re, wa ykwi' Ndiose lo'oan
xka tu'wa, cha' wa yan Krixtu lo
chalyuu re se'en ndi'ian, ti kwi' ska
ti kan' nu lka Sñi' Ni. Wa ndi'in
Krixtu lo'o Ndiose Sti Ni bra nu
ngwiñan Ni chalyuu ti kulo; bra nu
ti nñan Ni nchga loo nan nu nsu'wi
nde ni' kwan lo'o nchga loo nan
nu nsu'wi lo chalyuu, ndi'in Krixtu
lo'o Ndiose Sti Ni bra kan'. Kwi'
ngwaña'an, wa nda Ndiose chabiya'
'in Krixtu cha' ka Ni ndloo 'in nchga
cha' kan' bra kan'. ³Nchga xaa
tnun nu nsu'wi se'en ndi'in Ndiose
nganun lo'o Krixtu nu nka Sñi' Ni
xa nu mdi'in Ni lo chalyuu. Sa
ña'an lka Ndiose, kwi' ngwaña'an
lka Krixtu Ndiose; su'we 'a ndlo
Krixtu tñan 'in nchga cha' nu ndi'in
lo chalyuu siya' ti, kan' cha' su'we
ndi'in nchga nan bra kan'. Bra wa
mdyii y'ni Krixtu tñan nu mdi'in

cha' ku'ni Ni lo chalyuu re, cha'
y'ni tyii Ni nchga ki'ya nu ndukwi
nten chalyuu, xiya' ndyaa Ni se'en
ndi'in Ndiose Sti Ni, ndyaa tukwa
Ni nde la'a se'en kwín se'en ndukwa
Ndiose nde ni' kwan bra kan'.

**Ja su'wa ndi'in cha' 'in
angajle lo'o Krixtu**

⁴Ska ti Krixtu nu lka Sñi' Ndiose,
tnun la ti chabiya' mjwi 'in Ni ke
nchga angajle nu nsu'wi nde ni'
kwan, chun' tñan nu ngi'ni Ni 'in
Sti Ni; tlyu 'a chabiya' nda Ndiose
'in Krixtu, cha' ska ti cha' 'in Ni lo'o
Ndiose Sti Ni. ⁵Nde ndiya ska cha'
nu wa ykwi' Ndiose lo'o Krixtu nu
lka Sñi' ykwi' Ni:

Sñiën' lkaa; wa mdaän Tyi'iin
'iin cha' lkaa Sñiën', ndukwin
Ni.

Kwi' ngwaña'an wa ykwi' Ndiose
xka cha' nu 'in Krixtu:

Na' kaän Sti yu; kwi' yu ka yu
Sñiën' ykwiin', ndukwin Ni.
Lo'o si' cha' 'in angajle nu ndiya
nde ni' kwan nchkwi' cha' kan', cha'
'in Krixtu nchkwi' cha' kan'. ⁶Nu
ngwa ti kulo, bra nu wa ta ti Ndiose
tñan 'in Sñi' ykwi' cha' ndijyan yu
lo chalyuu re, ykwi' Ni bra kan':

Nchga angajle nu ndi'in cha' 'ñaän nde ni' kwan, ndi'in cha' ku'ni tnun 'in Sñiën', ndukwin Ni.

⁷Ngwaña'an ykwi' Ndiose cha' 'in Sñi' ykwi' Ni; lo'o xka ña'an ykwi' Ndiose cha' 'in angajle kan':

Wa lka angajle 'ñaän ña'an ti' kwi'in nu su'we 'a ngi'ni.
Sa ña'an ska kii' nu nchkin lye, cha' tijyu' 'a nxyti xaa ran, kwi' ngwaña'an ngi'ni angajle 'ñaän tñan, ndukwin Ni.

⁸Lo'o xka ña'an ykwi' Ndiose lo'o Krixtu nu lka Sñi' ykwi' Ni:

Ja tsa'a tii 'a cha' ka nu'win ndloo la, cha' nu'win lkaa Ndiose, ndukwin Ni;
ñi 'a kuloo tñan, chun' nu'win lkaa nu nduun loo la 'in nten chalyuu.

⁹Nu'win ndiya 'a tii' nchga cha' su'we nu ku'ni nten; kwi' msin' 'a tii' xa nu ku'ni nten cha' xa'an lo'o Ndiose Stii.

Kan' cha' ngulo suwiñ 'iin cha' ku'nii tñan 'ñaän, ndukwin Ndiose.

Ngwaña'an su'we 'a nka tiyee ni, cha' tnun la chabiyá' wa ndaän 'iin ke xka la nu, ndukwin Ndiose.

¹⁰Ti ndiya xka cha' nu wa ykwi' Ndiose lo'o Krixtu nu lka Sñi' ykwi' Ni:

Nu'win lkaa X'nán ña'aan chalyuu, ndukwin Ndiose.

Ti kulo ngwiñaan nchga nan nu nsu'wi lo chalyuu, kwi' ngwaña'an, wa ngwiñaan nchga nan nu nsu'wi nde ni' kwan.

¹¹Chun' ndi'in la tsa'a tii nchga nan ngwaña'an ti, lo'o ja ska cha' kuxi ka 'iin siya' ti,

ni siya kasun chalyuu, ni siya kasun nchga nan nu nsu'wi nde ni' kwan sa ña'an ngasun ska te'.

¹²Xkwaan nu'win cha' kan', sa ña'an ncha tu'waan ska te' nu ja nnanjo'o 'a 'ñaan; nxa'aan 'in ran cha' kaja xka nu tiji bra kan'.

Lo'o nu'win ni, ja tsa'a tii cha' 'in ykwii'; ja ndi'in cha' kasuu' siya' ti, ndukwin Ndiose 'in Sñi' ykwi' Ni bra kan'.

¹³Nde ndiya xka cha' nu ndukwa lo kityi kula cha' 'in Krixtu:

Tyaan lyaa nde re, tyukwaa lyaa se'en ndukwaän re.

Nde ti tyukwa nu'win sa ña'an ya' nu tyijin lyoñ 'in nchga nu nxuun lo'oo, cha' nu'win lka ndloo 'in ne' kan' bra kan', ndukwin Ndiose.

Ja ya chkwi' Ndiose ngwaña'an cha' 'in ska angajle 'in Ni nde ni' kwan, ska ti lo'o Krixtu wa ykwi' Ni ngwaña'an. ¹⁴Nchga angajle nu ndiya nde ni' kwan ni, nchga tsan ngi'ni angajle kan' tñan nu ndlo Ndiose; kwi'in nu su'we 'a lka angajle kan'. Ndlo Ndiose tñan 'in angajle kan' ndijyan lo chalyuu, cha' taya' 'in nchga nten chalyuu nu wa tyo'o laa 'in cha' kuxi chun' Jesús, cha' nu wa tsa'a tii chalyuu re.

Tnun 'a cha' lka cha' wa mdo'o laan 'in cha' xa'an

2 Tnun 'a ndi'in cha' 'in Jesús ni, kan' cha' ndi'in cha' xñiin su'wean nchga cha' nu wa ykwi' Jesús lo'oan, cha' ja xi'in chuan' 'in tuwiin ñi nu wa msñian. ²Nu ngwa s'ni ni, ykwi'

angajle kan' lo'o nten cha' 'in Ndiose. Ni 'a ykwi' angajle kan' lo'o ne' bra kan', cha' lye 'a ta Ndiose nu ti'í 'in nchga nten nu ku'ni cha' kuxi, kwi' nu ja xlyaa kunan cha' nu wa ykwi' Ni. ³Kwi' ngwaña'an ka 'ñaan ni, ja kaja ña'an lyaan 'in Ndiose xa wa mdyii chalyuu, bra nu ku'ni biya' Ni 'in nchga nten, si ja kunaan cha' nu wa ykwi' Ni, cha' nu tyo'o laan 'in cha' kuxi. Kulo ndukwa la ytsa' ykwi' Jesús nu nka X'naan cha' kan' 'in nten nu y'ni xa'an cha' 'in yu. Ynan ne' cha' nu ykwi' yu bra kan'; chun' ndi'in la lo'oan ytsa' ne' kan' 'ñaan. Kan' cha' jlyo tian' cha' chañi lka cha' kan'. ⁴Kwi' ngwaña'an, y'ni Ndiose tñan cha' ka biya' tian' cha' chañi 'a cha' nu ykwi' ne' kan', xa wa y'ni Ni ka'an 'a cha' tnun se'en ndi'ian cha' ña'an 'in ran. Tyun 'a cha' tnun nu ja ka ku'ni nten chalyuu y'ni Ni bra kan', cha' kuwe tian' 'in Ndiose bra nu ña'an cha' tnun kan' bra kan'. Lo'o msu'wa Ndiose Tyi'i ykwi' Ni cha' kanun ni' kasiya 'ñaan ta'aan, sa ña'an nka tiye Ni cha' ta Ni 'ñaan; kan' cha' nchka 'ñaan ku'nian tyun loo tñan cha' 'in Ndiose, nu ja nchka ku'ni nten, ti ykwi' ti ne'.

**Ta'aan Ika Jesucristo
cha' nu ngwa Ni nten**

⁵Chkwian' ska cha' 'in chalyuu kwi nu ta Ndiose chun' ndi'in la. Kwi' ja nda Ndiose chabiya' cha' ka angajle ndloo la chalyuu kwi kan', ska ti Ndiose kulo tñan nde kwa bra kan'. ⁶Ndiya ska cha' nu ndukwa lo kityi kula se'en nchkwi' cha' re:

Ndiose nu nka X'nan ba, ja ska nan lka ba siya' ti, ta'a ba nu lka ba nten chalyuu; nu'win ja ndi'in cha' kuwe tii' 'wa.

Ja ndi'in cha' chkaa t'nan tii' 'wa, cha' lka ba nten chalyuu, ndukwin ayman kan'.

⁷Lo'o ni, ndiya ska nten nu ngulo nu'win tñan 'in cha' mdiyan yu lo chalyuu;

ti xi'i ndaa chabiya' 'in angajle cha' ka tnun la 'in yu kan' bra kan'.

Lo'o chun' ndi'in la ndaa ska se'en su'we 'a se'en tyukwa yu lo'oo, ña'an ti' se'en ndukwa ska nten nu tnun 'a nchka, ska x'nan nten, ska se'en ku'ni tnun nten 'in yu.

⁸Kwi' ngwaña'an, wa ndaa chabiya' cha' ka yu ndloo la 'in nchga nan nu nsu'wi lo chalyuu.

Ngwaña'an nchkwi' kityi kula kan'. Cha' 'ñaan ta'aan nu nsu'wian lo chalyuu nchkwi' kityi kan', bra nu nchkwi' cha' wa nda Ndiose chabiya' 'in yu cha' ka yu ndloo 'in nchga nan, ni siya ja ya ka chkan' cha' lka yu ndloo la ni. ⁹Wa jlyo tian' sa ña'an ngwa 'in Jesús nu ngwa bra kan', cha' chin' ti bra ngwa angajle tnun la 'in ykwi' yu. Ngujwi yu lo wsi si'ya nchga nten chalyuu, cha' xkwi' ka'an 'a cha' su'we ngi'ni Ndiose lo'oan. Lo'o ngwaña'an, nduwe 'a tian' sa ña'an nchka 'in Ni ni, cha' lye 'a ngi'ni tnun nten 'in Ni cha' ngujwi Ni si'yaan, cha' wa mdijin 'a Ni nu ti'í si'yaan.

¹⁰Ti kulo ngwiñan Ndiose nchga nan nu nsu'wi lo chalyuu, kwi' ngwaña'an nxñi Ni kwenta 'in nchga nan; lo'o ngwaña'an, nchka ti' Ni cha' tyaan ta'aan nu lkaan sñi' Ni nde se'en su'we 'a ña'an se'en

ndukwa Ni. Kan' cha' kulo ndukwa ndloo 'a cha' 'in Ndiose cha' tyii ku'ni Jesucristo nchga tñan nu ndi'in cha' ku'ni Ni lo chalyuu; lo'o ni, wa mdo'o laan 'in cha' kuxi chun' Jesús, ni siya ka'an 'a nu ti'f mdijin yu bra nu y'ni yu tñan kan'.

¹¹Wa msuwi Jesús kasiya 'in nten chalyuu, kan' cha' Ndiose lka Stian ni; lo'o ta'aan nu ngwa luwi kasiya 'ñaan chun' Jesús, ska ti Stian lo'o Jesús, cha' Ndiose lka Stian ni. Lo'o ngwaña'an, ja nju'u 'a ti' Jesús chkwi' Ni cha' lka Ni ta'aan.

¹²Ndiya ska cha' lo kityi kula nu nchkwi':

Ndiose Stiin, su'we 'a chkwiin' cha' 'iin lo'o ne' ta'aan se'en ndi'iin;

kula tu'waan, kwi' ku'niin tnuun 'iin tloo nchga nten nu ndyo' ti'in re.

¹³Lo'o ndiya xka cha' nu ykwi' yu kan':

Lo'oũn ndyaa ña'an 'a tiän' 'in Ndiose Stian, ndukwin.

Lo'o bra kan' ti ykwi' la yu xiya':

Nde ti ndi'in ba, su'wa ndi'iin lo'o sñiën' nu wa nda Ndiose 'ñaan.

Ngwaña'an nchkwi' cha' nu wa ndukwa lo kityi kula kan'.

¹⁴Nan nu lkaan nten chalyuu ni, ska ti kunaan', ska ti tnean lo'o ne' kula 'ñaan lo'o ne' ta'aan. Sa ña'an lkaan, kwi' ngwaña'an ngwa Jesús nten, kan' cha' ngwa 'in yu ngujwi yu si'yaan. Ska ti ngwaña'an mjwi ña'an mdijin lyo Jesús 'in kune' xa'an nu ndlo tñan lo kii' jwlyaa, se'en nchka ti' kune' xa'an cha' tsa kasiya 'in nchga nten. ¹⁵Kan' cha' nchka 'in Ni kulaa Ni 'in nchga nten

nu ntsen 'a cha' kaja; nchga tsan nu ndijyan ne' lo chalyuu, kuxi ti ndi'in ne', ti'f 'a tñan 'in ne', nxke' ti' ne', cha' xkwi' ntsen 'a ne' kaja ne'. Ngwaña'an y'ni tyii Jesús cha' ntsen nten, y'ni Ni cha' su'we ti tyi'in nten ni. ¹⁶Ja yan Jesús lo chalyuu cha' taya' yu 'in angajle 'in Ni nde ni' kwan; cha' 'ñaan re nu nkaan nten chalyuu, kan' cha' mdiyan Jesús, cha' su'wa ya' Ni 'ñaan, nka tiye Ni, cha' ta'aan lkaan nten 'in ayman Abraham, ni siya chun' ndi'in la chin' ndijyaan lo chalyuu. ¹⁷Kan' cha' y'ni su'wa Jesús cha' lo'o nten 'in Ni lo chalyuu re, chun' ngujwi Ni lo wsi si'yaan. Lo'o ni, ndukwa Ni ti kwi' se'en tnun se'en ndi'in Ndiose cha' chkwi' Ni lo'o Sti Ni, cha' ku'ni tyii Ni nchga ki'ya nu ndukwian. Lo'o ni, wa lka Jesús ña'an ti' ska sti jo'o nu ndloo la ti, nu ndyu'wi 'a ti' 'ñaan, nu lye 'a nchka t'nän ti' 'ñaan. ¹⁸Kan' cha' nchka 'in Jesús kulaa 'in nten nu ndatsaa 'a kune' xa'an 'in. Nchka 'in Ni ku'ni Ni ngwaña'an, cha' lo'o ykwi' Ni ngwa ti' kune' xa'an ku'ni kanan 'in Ni, lo'o Ni mdijin Ni nu ti'f bra nu mdi'in Ni lo chalyuu re.

Tnun la ti ndi'in cha' 'in Jesús ke Moisés

3 'Wan ta'a msñian cha' 'in Krixtu, 'wan nu wa ngulo suwi Ndiose 'wan, tya'an cha' tiye wan sa ña'an ndi'in cha' 'in Jesucristo. Nan wa ngulo Ndiose Sti yu tñan 'in yu cha' kan yu lo chalyuu re, lo'o ni, lka Ni ña'an ti' x'nän sti jo'o nu nduun loo la 'ñaan, cha' wa msñian cha' 'in Ni. ²Bra nu mdi'in Jesús lo

chalyuu, y'ni Jesús nchga tñan nu ngulo Ndiose Sti yu 'in yu, mdukwa yu cha' nchkwi' Sti yu, kwi' nu ngulo tñan 'in yu cha' kan yu lo chalyuu re ti kulo. Kwi' ngwaña'an mdukwa ayman Moisés tñan nu ngulo Ndiose 'in yu nu ngwa s'ni la. ³Lo'o ni, lye la ngi'niin tñan 'in Jesús, cha' ja su'wa ndi'in cha' 'in ayman Moisés lo'o Jesús. Ña'an ti' xa wa mdyii ndya' ska na'an, su'we 'a nchkwi' nten cha' 'in yu nu ngwiñan na'an kan', ni siya ja chkwi' lye ne' cha' 'in ykwi' na'an; kwi' ngwaña'an ndi'in cha' 'in Jesús ni, lye la ngi'ni tñan nten 'in Jesús, ni siya ja lye ndyu'wi ti' ne' 'in Moisés kan'. ⁴Nchga na'an nu nñan nten ni, wa ndiya nu nka x'nan na'an kan'; lo'o Ndiose nka X'nan nchga nan, chun' ngwiñan Ni nchga chalyuu lo'o nchga nten nu ndi'in lo chalyuu kan'. ⁵Su'we 'a tñan y'ni Moisés xa nu ngwa yu ndloo la nu ngwa s'ni, cha' nu y'ni yu tñan cha' 'in nten 'in Ndiose lo chalyuu re; ykwi' 'a ayman kan' nchga cha' nu ngwa ti' Ndiose chkwi' lo'o nten. ⁶Lo'o Krixtu ni, su'we la ti tñan nu y'ni yu, chun' lka yu Sñi' ykwi' Ndiose, lka yu ndloo 'in nchga nten nu ndi'in cha' 'in Ni. Lo'o nan, ti kwi' nten 'in Ndiose lkaan, xa nu ja ntsean 'aan tyukwi tyempu nu nsu'wian chalyuu, bra nu ti ndyaa ña'an su'ween tian' 'in Ni cha' ndi'in taan 'in Krixtu cha' kulaa ji Ni 'ñaan.

Chañi cha' tyi'iin su'wean bra nu tsaa ña'an tian' cha' nu nchkwi' Ndiose

⁷Lo kityi kula ndukwa ska cha' nu ykwi' Tyi'i Ndiose lo'o nten nu ngwa s'ni. Nde nchkwi' cha' kan':

Lo'o ni, kunan su'we wan cha' nu chkwiin' lo'o wan:

⁸Ja xu'wi 'a cha' kuxi tiye wan lo'oñ,

kwi' ja ku'ni wan sa ña'an nu y'ni ayman kula 'wan nu ngwa ti s'ni.

Nu ngwa bra kan', lye 'a msuun ne' lo'oñ tuwiin ni' kixin' se'en mda'an yu'wi ne', ndukwin Ni.

Ngwa ti' ne' ña'an biya' ne' 'ñaan, si ku'niin tlään 'in ne'.

⁹Liye' 'a ti' ayman kan' 'ñaan nu ngwa bra kan';

msty lyo'o ne' 'ñaan chun' tu'wa yijan, ni siya wa na'an ne' nchga cha' tñan nu y'niin cha' 'in ne' tyukwi tyempu kan', ndukwin Ni.

¹⁰Kan' cha' msin' 'a tiän' 'in ne' kan' bra kan'.

Ykwiin' cha' 'in ne' bra kan':
“Xkwi' cha' kuxi nda'an tiye ne' kwa, ja xlyaa ne' cha' kanun cha' 'ñaan ni' kasiya 'in ne' siya' ti;

ja xlyaa ne' ku'ni ne' sa ña'an nu nchkwiin' lo'o ne' cha' ku'ni ne'” ndukwiin bra kan'.

¹¹Kan' cha' msin' 'a tiän' 'in ne' kan' bra kan', sa ña'an nu lye 'a ykwiin' lo'o ne' bra kan':

“Ja kan 'a wan se'en ndi'iin cha' tyi'in su'we wan lo'oñ nde kwa” ndukwiin.

Ngwaña'an ndi'in cha' nu ykwi' Ndiose lo'o ne' nu ngwa bra kan'.

¹²Wan ta'a msñian cha' 'in Jesús, ku'ni wan kwenta 'wan, ti ykwi' ti wan, cha' ja ska wan xi'in chun' wan cha' 'in Ndiose ykwi', cha' ja ka kuxi ni' kasiya 'wan, cha' ja kulaa ya' wan cha' nu nchkwi' Ni.

¹³Ja su'we si kwiñi lyo'o cha' kuxi

'wan, lo'o tyisnan ka kuxi ni' kasiya
 'wan bra kan'. Kan' cha' nchga tsan
 ndi'in cha' taya' wan 'in ta'a wan,
 cha' kanun tsa'a la cha' 'in Jesús ni'
 kasiya 'wan lo'o ta'a wan, cha' ja
 kwiñi lyo'o cha' kuxi 'wan tyukwi
 tyempu nu ndi'in wan lo chalyuu.
¹⁴Ta'aan, ti ndi'in cha' 'ñaan lo'o
 Krixtu xa nu ti nxñiin su'wean cha'
 'in Ni sa ña'an bra nsu'wian chalyuu,
 ti kwi' sa ña'an nu ndyaa ña'an tian'
 'in Ni nu ngwa ti kulo.

¹⁵Nde ndiya cha' nu wa ykwi'
 Ndiose, kwi' nu ndukwa lo kityi
 kula kan':

Kunan su'we wan cha' nu
 chkwiñ' lo'o wan ni. Ja xu'wi
 'a cha' kuxi tiye wan ña'an
 wan 'ñaan,
 ja ku'ni wan sa ña'an nu y'ni
 ayman kula 'wan nu ngwa ti
 s'ni, xa nu lye 'a msuun ne'
 lo'oñ.

¹⁶Nchga nten nu ndyaa lo'o Moisés
 bra nu mdo'o ne' lo yuu 'in Egipto,
 ynan ne' kan' cha' nu ykwi' Ndiose
 lo'o ne' nu ngwa bra kan', lo'o
 lye 'a msuun ne' lo'o Ni bra kan';
¹⁷kan' cha' msin' 'a ti' Ndiose 'in
 ne' tyukwi tyempu nu mda'a tu'wa
 yijan, kwi' ngujwi ayman kan'
 ngwa ti ña'an tu'wa tuwiin ni' kixin'
 se'en mda'an yu'wi ne' bra kan'.
¹⁸Wa lye 'a ykwi' Ni lo'o nten nu
 msuun lo'o Ni: "Ja kan 'a wan se'en
 ndi'iin, cha' tyi'in su'we wan lo'oñ
 nde re" ndukwin Ni bra kan'. ¹⁹Ka
 biya' tian' sikwa, cha' ja mdiya ne'
 kan' se'en ndukwin Ni 'in ne' cha'
 tsa'a ne', chun' nu ja yaa ña'an ti' ne'
 cha' nu ykwi' Ndiose.

4 Wa ykwi' Ndiose ska cha'
 lo'oan sikwa, cha' ka tsaan

se'en ndi'in Ni, cha' tyi'iin su'wean
 la kan'. Kan' cha' ndi'in cha' kuwe
 tian' 'in nchga ne' ta'aan, cha' ja
 ska ne' kan' tyo'o ntan ne' tuwiin
 nu ñi nu tsa'a se'en tyi'ian lo'o Ni.
²Sa ña'an nu ynan ayman kan' cha'
 su'we nu ykwi' Ndiose lo'o ne' cha'
 tyo'o laa ne', kwi' ngwaña'an nan,
 wa ynaan cha' su'we nu ykwi' Jesús.
 Nchga ayman kan' ni, ja ngwa luwi
 kasiya 'in ne', ni siya wa ynan ne'
 cha' kan', cha' nu ja yaa ña'an ti'
 ne' cha' kan', cha' ja mslyaa ne' xñi
 su'we ne' cha' kan'. ³Nan ni, xa wa
 msñian cha' nu ykwi' Ni, ka tsaan
 se'en ndi'in Ni cha' tyi'iin su'wean
 lo'o Ni bra kan'. Lo'o ayman kan'
 ni, ja y'ni ne' ngwaña'an, chun' wa
 ykwi' Ndiose cha' re 'in ne' kan':

Msin' 'a tiän' bra kan', ndukwin
 Ni.

Lye 'a ykwiñ' cha' 'in ne' kan',
 cha' ja kan 'a ne' kan' se'en
 ndi'iin re,

ja tyi'in su'we ne' lo'oñ nde re.
 Ngwaña'an ndukwin Ndiose, ni siya
 wa mdyii nchga tñan 'in Ni ti bra
 nu ndya' chalyuu. ⁴Ndiya ska cha'
 lo kityi kula nu nchkwi' cha' 'in
 tsan kati, kwi' tsan nu nxitña' ne'
 judío ta'aan.

Mxitña' Ndiose xa wa mda'a
 kati tsan bra kan', ja y'ni 'a
 Ni tñan tsan kan' bra kan',
 ndukwin kityi kula.

⁵Xiya' chkwian' ti kwi' ti cha' nu
 ndukwa lo kityi kula kan':

Ja kan 'a ne' kan' se'en ndi'iin
 re cha' tyi'in su'we ne' lo'oñ,
 ndukwin Ni.

⁶Kan' lka nten nu kulo ndukwa la
 ynan cha' su'we nu wa ykwi' Ni lo'o
 ne', cha' tyo'o laa ne' 'in cha' kuxi.

Chun' ndi'in la ja ngwa 'a tsaa ne' kan' se'en ndi'in Ndiose, ja ngwa tyi'in su'we ne' se'en ndukwin Ni cha' tyi'in ne', cha' nu ja mslyaa ne' kan' tukwa ne' cha' nu ykwi' Ni lo'o ne'. Lo'o ni, ti lyiji chin' ta'a nten nu ndi'in cha' tyi'in su'we lo'o Ndiose; ⁷ti nda Ni ti chin' tyempu 'ñaan, cha' kunaan cha' kan', ni siya ni ti. Wa mdijin tyun yijan ti bra nu ngujwi ayman Moisés kan', bra nu ykwi' Ndiose lo'o David bra kan'. Nde ndiya cha' nu ykwi' Ni:

Kunan su'we wan cha' nu
chkwiin' lo'o wan; ja xu'wi 'a
cha' kuxi tiye wan ña'an wan
'ñaan.

⁸Nu ngwa s'ni kan', ja ngwa 'in ayman Josué tsaa lo'o yu 'in ne' Israel se'en ndi'in Ndiose ska ya' ti; kan' cha' ni, ti nda Ni ti chin' tyempu cha' kunaan cha' kan'.

⁹Lo'o nan, si xñiin su'wean cha' 'in Ndiose, ka tyi'iin su'wean lo'o Ni bra kan', sa ña'an ngwa tsan nu mxitña' Ni xa wa mda'a kati tsan kan'. ¹⁰Ni siya tyii tñan 'ñaan lo chalyuu, tsaan se'en ndi'in Ndiose bra kan'; ni siya ti nsu'wi tñan 'ñaan lo chalyuu, ti kwi' ti cha' ka tyi'iin su'wean lo'o Ni, sa ña'an nu mxitña' Ndiose xa wa mdyii tñan 'in Ni bra wa mda'a kati tsan kan'. ¹¹Nchga tsan lye ku'nian tñan sikwa, cha' ti xu'wi cha' 'ñaan lo'o Ndiose, cha' ka tyi'iin su'wean bra kan'. Ja ku'nian sa ña'an nu y'ni ayman kula kan', nu ja mdukwa cha' nu ykwi' Ndiose siya' ti, lo'o ja ngwa 'a 'in ne' tsaa ne' se'en ndukwin Ni cha' tsaa ne' bra kan'.

¹²Nchga cha' nu nchkwi' Ndiose lo'o nten ni, ña'an ti' ska nan lu'w,

ngwaña'an lka cha' kan'. Nchga bra ngi'ni cha' kan' tñan ni' kasiya 'in nten nu kunan cha' kan'. Wa nka cha' kan' ña'an ti' ska xlyu nu cha 'a tu'wa ta'a tyukwaa la'a; ka slaa ran kunaan' sa ña'an nu tiya se'en nsu'wi tijaan, sa ya' nu tiya ran se'en nsu'wi tyukwa ni' tijaan.

Kwi' ngwaña'an lka bra nu kunaan cha' 'in Ndiose, ngiten cha' kan' kean, ngiten cha' kan' ni' kasiya 'ñaan. Bra nu kunaan ska cha' nu nchkwi' Ndiose lo'o nten, tyija lyo ñi cha' 'ñaan kwenta skaan, nchga cha' nu nka tiye cha' kaja 'ñaan, nchga cha' nu nda'an tiye. ¹³Ja ka xu'wi kutsi' ska cha' nu nda'an tiye, ska cha' nu ndi'in 'ñaan 'in Ndiose. Ndiose jlyo ti' nchga cha' kan'. Ña'an Ni nchga nten nu wa ngwiñan Ni, nu wa msu'wa Ni lo chalyuu; jlyo ti' Ni nchga cha' nu ndi'in 'ñaan. Ja ska tñan ka ku'nian mnan tloo Ndiose, cha' ndi'in cha' taan kwenta 'in Ndiose cha' 'in nchga tñan nu y'nian kwenta skaan lo chalyuu, bra nu tsaa tii chalyuu 'ñaan.

Wa nka Jesús ña'an ti' x'nan sti jo'o, cha' njñan Ni cha' 'ñaan tloo Ndiose.

¹⁴Xa wa msñian cha' 'in Jesús, ndi'in cha' ku'nian tñan cha' kanun su'we cha' 'in Ni ni' kasiya 'ñaan bra kan'. Wa lka ndiya ska x'nan sti jo'o nu njñan cha' 'ñaan 'in Ndiose; Jesús, ska ti nu lka Sñi' ykwi' Ndiose, kan' lka Ni. Wa ndyaa Jesús nde se'en ndi'in Ndiose Sti yu; lo'o ni, ndi'in Jesús tloo Ni, cha' nchkwi' Ni cha' 'ñaan lo'o Ni. ¹⁵Wa nka Jesús ña'an ti' x'nan sti jo'o cha' 'ñaan, kwi' ngwaña'an nchka t'nan

'a ti' Jesús 'ñaan. Wa jlyo ti' Ni cha' tyun ya' wa ku'ni ti kune' xa'an kanan 'ñaan; ti kwi' ti cha', lye 'a y'ni lyo'o kune' xa'an 'in yu, ngwa 'a ti' kune' xa'an cha' ku'ni Jesús cha' kuxi, bra nu ti mdi'in yu lo chalyuu re. Lo'o Jesús ni, ja ska cha' xa'an y'ni yu, kan' cha' lka yu x'nan sti jo'o cha' 'ñaan ni, cha' jlyo ti' yu cha' kwi'ni 'a kune' xa'an. ¹⁶Ja ndi'in cha' kutsean siya' ti sikwa, tyukwi ti tiyeen ka jñaan cha' 'in Ndiose, chun' kwi' Ni nka Ni ndloo. Chkwian' lo'o Ndiose nu xkwi' cha' su'we ngi'ni Ni lo'o nten chalyuu; jñaan cha' 'in Ni cha' chka t'nan ti' Ni 'ñaan, cha' su'wa ya' Ni 'ñaan, bra nu ndi'in la cha' nu lyiji 'ñaan.

5 Xka la x'nan sti jo'o nu nsu'wi lo chalyuu ni, ndlo suwi ne' 'in ta'a sti jo'o ne' ti ka nu ka x'nan sti jo'o, cha' ka yu kan' tñan 'in Ndiose cha' 'in nten. Nxñi sti jo'o kan' lomstan nu ndijyan lo'o nchga nten, nxya 'in ran lo msaa 'in Ndiose; kwi' ngwaña'an, njñan yu kan' cha' tlyu ti' 'in Ni 'in ki'ya nu ndukwi nten bra kan'. ²Nten chalyuu ti lka sti jo'o kan'; lo'o ykwi' yu ndukwi yu ki'ya, kan' cha' ka chka t'nan ti' yu 'in nten nu ja nnan siya' ti, nu ngi'ni 'a cha' xa'an. ³Ti kwi' bra nu ngi'ni yu kan' tñan cha' 'in nchga nten kichen, ndi'in cha' jñan yu cha' tlyu ti' 'in Ndiose 'in ki'ya nu ndukwi yu, ti ykwi' ti yu.

⁴Ja tukwin ndi'in chabiya' 'in cha' ka x'nan sti jo'o cha' nchka ti ti' yu ka yu tñan kan'; Ndiose ndlo suwi ti ka nu ndiya la ti' Ni cha' ka x'nan sti jo'o cha' 'in Ni, sa ña'an nu ngulo suwi Ni 'in ayman Aarón

cha' ngwa yu x'nan sti jo'o bra kan'. ⁵Lo'o Krixtu ni, wa lka Ni sti jo'o nu nka ndloo la ti cha' 'ñaan. Lo'o si'i cha' 'in yu, ti ykwi' ti yu, y'ni yu ngwaña'an, ja mjñan yu cha' 'in Ndiose Sti yu cha' ka tnun la cha' 'in yu. Ndiose Sti yu wa ykwi' lo'o yu ti kulo la:

Ska ti nu'win lkaa Sñiën';
ykwiën' msu'waän kasiya 'iin
cha' lkaa Sñiën'.

Kan' ngwa cha' nu ykwi' Ni lo'o Krixtu. ⁶Lo'o ndukwa xka cha' lo kityi kula nu ykwi' Ndiose:

Nchga tyempu nu'win kaa sti
jo'o siya' ti; sa ña'an nu y'ni
ayman Melquisedec nu ngwa
ti s'ni, kwi' ngwaña'an ku'ni
nu'win cha' 'in nten chalyuu
ni.

⁷Bra nu ti mdi'in Jesús lo chalyuu, tyun ya' msi'ya yu, kwi' tyun ya' ynan yu bra nu ykwi' yu lo'o Ndiose Sti yu; lye 'a yuwe ti' yu ni' kasiya 'in yu bra nu mjñan yu cha' 'in Ndiose Sti yu, cha' ja ta chabiya' kaja yu si nu ngwaña'an ngwa ti' Ni; lo'o ynan Ni cha' nu ykwi' yu lo'o Ni, cha' mslyaa yu ku'ni yu nchga cha' nu ykwi' Ndiose Sti yu lo'o yu. ⁸Ngwaña'an y'ni xa'an Jesús nchga tñan nu ngwa ti' Ndiose Sti yu cha' ku'ni yu, xa nu mdijin 'a yu nu ti'i lo chalyuu, ni siya ska ti yu lka yu Sñi' ykwi' Ndiose. ⁹Chun' ndi'in la, xa wa mdijin nchga cha' 'in Jesús, xa wa y'ni yu tñan nu ngulo Ndiose 'in yu cha' ku'ni yu, bra kan' mdyisnan ndlaa Jesús 'in nchga nten chalyuu nu ngi'ni cha' nu ykwi' yu bra kan'. Kwi' ngwaña'an ja tsaa tii 'a cha' kulaa Ni 'in nten 'in cha' kuxi nu

ngi'ni ne'. ¹⁰Kan' cha' ykwi' Ndiose cha' lka Jesús sti jo'o nu nka ndloo la ti; sa ña'an tñan nu y'ni ayman Melquisedec nu ngwa ti s'ni, kwi' ngwaña'an ngi'ni Jesús cha' ñaan ni.

Tyo'o kuxi cha' 'ñaan si xi'iin chuan' cha' 'in Jesús

¹¹Ti ndiya ka'an 'a cha' nu nchka ti' ba chkwi' ba lo'o wan cha' 'in Krixtu, cha' ti ka'an 'a cha' ti ji ka biya' ti' wan. Lo'o ja nchka kwa'u su'we ba cha' kan' 'wan; tlyu 'a tñan ka, chun' ykwi' wan ja ngi'ni kuwe ti' wan cha' ka biya' ti' wan cha' kan'. ¹²Wa s'ni 'a ynan wan cha' 'in Krixtu ti kulo; lo'o wa mdijin 'a tyempu ni. Ja chan wa lka wan mstru cha' 'in Krixtu ni, lo'o ngwa ti ña'an ndi'in wan. Ti ndi'in cha' kwa'u la ne' 'wan xiya' sa ña'an ndi'in kiya' cha' 'in Ndiose, ti kwi' cha' nu ngwa ti' Ni katsa' Ni 'in nten chalyuu nu ngwa ti kulo. Sa ña'an nu ngi'ni ska kuwi' nu ti ngati', nu ja ya ku tyaja, kwi' ngwaña'an ngi'ni wan, cha' ja nchka 'a ku'ni xa'an wan cha' 'in Ndiose. ¹³Kuwi' nu ti ngati' ni, kune' 'a ne'; kwi' ngwaña'an lka wan, cha' ja ya ka jlyo ti' wan siya' ti sa ña'an cha' su'we nu ndi'in cha' ku'ni wan, xa nu ngwa su'we ni' kasiya 'wan cha' 'in Ndiose. ¹⁴Nten nu wa ngulu chin', kan' nu nchku tyaja; lo'o 'wan ka wan ngwaña'an, si tya'an ti' wan tya'an su'we cha' tiye wan sa ña'an ndyo'o ska cha', si lka cha' su'we, si lka cha' kuxi.

6 Ndla ti ku'nian sikwa, cha' kunaan su'wean nchga cha' nu nchkwi' Krixtu; ndi'in cha' kaan

nten nu su'we nda'an cha' tiye. Ja su'we si ska loo ti cha' ku'nian, sa ña'an nu y'ni xa'aan tian ti kulo. Lo'o nchga cha' nu nchkwi' Krixtu ndi'in cha' ku'nian. Wa jlyo su'we tian' la se'en ndi'in kiya' cha' 'in Krixtu: wa mdyii ykwian' sa ña'an ka kulaa yaan' nchga cha' kuxi nu y'nian nu ngwa s'ni, nu ja nnanjo'o 'ñaan cha' 'in Ndiose; wa ykwian' sa ña'an ka tsa'a ña'an tian' cha' 'in Ndiose; ²wa ykwian' sa ña'an tyukwatyaan chabiya' 'in Krixtu; wa ykwian' sa ña'an xtya ne' ya' kean chabiya' 'in Krixtu; wa ykwian' sa ña'an tyu'uan xiya' chun' ndi'in la, ni siya wa ngujwian; wa ykwian' cha' ndi'in cha' ku'ni biya' Ni 'in nchga nten nu nsu'wi chalyuu. ³Lo'o ni, ndla ti ndi'in cha' kunaan nchga cha' 'in Jesús nu ti ji ku'niin xa'aan; kwi' ngwaña'an ku'nian sikwa, si ti ta Ndiose chalyuu 'ñaan.

⁴Ja kaja ña'an ku'nian lo'o nten nu mdo'o ntan 'in cha' kan' siya' ti. Wa jlyo ti' ne' kan' sa ña'an ngwa bra wa yten xaa 'in Ndiose ni' kasiya 'in ne'. Kwi' ngwaña'an, wa jlyo ti' ne' kan' cha' su'we 'a nchga cha' nu nda Ndiose 'in ne'. Lo'o ne' kan', wa y'ni Tyi'i Ndiose tñan ni' kasiya 'in ne'. ⁵Wa jlyo ti' ne' kan', wa na'an ne' cha' su'we 'a nchga cha' nu nchkwi' Ni lo'oan; wa mgii ti' ne' kan' cha' tnun 'a cha' nchka, bra wa mdyisnan chalyuu kwi' 'in Ndiose se'en ndi'in ne'. ⁶Lo'o bra kan' wa ngulaa ya' ne' kan' cha' 'in Jesús. Kan' cha' ja kaja 'a ña'an ku'nian ni, cha' xiya' xñi su'we ne' kan' cha' 'in Jesús. Nda ne' kan' nu ti'f 'in Jesús nu nka Sñi' ykwi'

Ndiose, chun' ngi'ni ne' ña'an ti' si nxya ne' 'in Jesús lo wsi xiya', cha' xtyi lyo'o nten chalyuu 'in Ni xiya'. ⁷Ña'an ti' ska yuu nu su'we se'en ngi'ni nten chalyuu tñan, ta'a ti ndi'ya tyoo lo yuu kan'; ndi'yo yuu kan' tyi'a tyoo bra kan', chun' su'we 'a ngi'ni Ndiose lo'o yuu cha' kalu nan kwiñi nu wa yta ne', cha' kunanjo'o 'in ne' nu ngi'ni tñan kan'. ⁸Lo'o ja su'we yuu se'en xkwi' kixin' kuxi, xkwi' yka kiche' ndukwa lo ran; kulaa ti'in ne' 'in yuu nu ngwaña'an, cha' ña'an ti' ska yuu nu wa ndukwa yuwe' chun', ngwaña'an lka ran. Ndi'in cha' xu'u ne' kii' lo yuu kan', cha' tyii chkin nchga cha' kuxi nu nsu'wi lo yuu kan'. Sa ña'an nu ka 'in yuu nu ja su'we siya' ti, kwi' ngwaña'an ka kuxi 'ñaan si kulaa yaan' cha' 'in Jesús bra kan'.

**Wa ykwi' Ndiose cha' ja kulaa
ya' Ni 'ñaan, kan' cha' xñiin
su'wean cha' 'in Ni sikwa**

⁹Wan ta'a su'ween ndi'ian, nu su'we 'a nka tiye ba ña'an ba 'wan, jlyo su'we ti' ba 'wan cha' ja ka 'wan ngwaña'an, ni siya tka nchkwi' ti ba cha' kan'. Wa jlyo ti' ba cha' su'we la ndi'in wan ni, ti bra nu ngulaa Jesús 'wan 'in cha' kuxi.

¹⁰Lo'o ngwaña'an, ñi 'a cha' ngi'ni Ndiose lo'o nten chalyuu. Ja kjlyaa 'a ti' Ni nchga cha' su'we nu wa y'ni wan, cha' ndaya' 'a wan 'in ne' ta'a msñian cha' 'in Jesús; wa ka'an 'a tñan y'ni wan cha' 'in ne' kan'. Cha' nu wa y'ni wan ngwaña'an, kan' cha' jlyo ti' xka ta nten cha' su'we 'a nka tiye wan lo'o Jesús, lo'o ti ngi'ni wan cha' su'we lo'o ne'.

¹¹Lo'o nchka ti' ba cha' ti ku'ni wan ngwaña'an tyukwi tyempu nde loo la, laja nu ndi'in ta wan 'in Ndiose sa ña'an bra nu tsaa to'o nchga cha' nu wa ykwi' Ni lo'oan bra kan'. ¹²Ja nchka ti' ba cha' ka ndaja ti' wan; nan nchka ti' ba cha' ku'ni wan sa ña'an nu ngi'ni xka ta ta'a msñian cha' 'in Jesús, nu ngi'ni 'a cha' tlyu ti' 'in nten bra nu ndi'in ta ne' 'in Ndiose. Kan' cha' ndyiji nchga cha' 'in ne', sa ña'an nu ndukwin Ni cha' kaja 'in ne'.

¹³Nu ngwa ti s'ni, bra nu y'ni biya' Ndiose ska cha' lo'o ayman Abraham, kwi' mda Ndiose nin Ni 'in yu kula kan' bra nu mskan' Ni cha' re lo'o yu: “Chabiya' 'ñaan, ti ykwiin' tiän ku'niin tñan kan' cha' 'iin” ndukwin Ni. Ja ndiya 'a xka nten nu tnun la cha' 'in ke Ndiose, kan' cha' mda Ndiose nin ykwi' Ni 'in yu, cha' skan' Ni cha' lo'o ayman Abraham kan'. ¹⁴Nde ndiya cha' nu ykwi' Ni lo'o ayman kan' bra kan': “Chañi cha' nu chkwiin' lo'oo, cha' su'we 'a ku'niin lo'oo, lo'o ka'an 'a nten 'iin nu ndijyan lo chalyuu re nu ndyaa nde loo la.” Ngwaña'an ndukwin Ni nu ngwa bra kan'. ¹⁵X'ni 'a mdalo Abraham bra kan', cha' nu ndi'in ta yu sa ña'an bra nu ka cha' nu wa ykwi' Ndiose lo'o yu; kan' cha' yaa to'o su'we nchga cha' nu ngwa 'in yu. ¹⁶Nde ña'an ngi'ni nten chalyuu ni. Si nchka ti' ne' cha' kanun tsaa ska cha' nu ku'ni biya' ne' lo'o ta'a ne', kan' kulo naan ne' ska jo'o, cha' tnun la cha' 'in, xke' ti' ne' bra kan'; chun' ndi'in la ja xuun 'a ne' si'ya cha' kan' bra kan'. ¹⁷Kwi' ngwaña'an y'ni Ndiose, ytsa' ñi Ni 'in ne' kan' sa ña'an nu ka cha' kan' 'in ne' nu ndyaa nde loo la, cha' ja tyo'o ntan Ni siya'

ti 'in ska cha' nu wa mskan' Ni lo'o ne'; kan' cha' mda Ni nin Ni ti kulo, cha' ngwaña'an y'ni biya' Ni cha' lo'o ayman Abraham kan'. ¹⁸Lo'o nchga cha' kan' wa jlyo tian' cha' ja xa'an 'a ska cha' nu wa ykwi' Ndiose cha' ka; ja kwiñi lyo'o Ni 'ñaan siya' ti. Lo'o su'we ti ndi'in tiyeen ni, cha' ja ndiya ska cha' kuxi nu ka xitsen 'ñaan, cha' nu wa ndyaa ña'an tian' cha' nu ykwi' Ndiose lo'oan; wa y'ni Ni cha' ka tnun la tiyeen, cha' xñiin su'wean kwenta nchga cha' nu wa ykwi' Ni lo'oan sa ña'an bra nu tsa'a to'o cha' kan'. ¹⁹Ña'an ti' chkwan stan' nu nduguun ne' nde suun yka na'an, cha' tsa'a xñi ka'an chkwan kan' chun' kee la ni' tyi'a, cha' tyukwi se'en ti yka na'an kan' lo tyi'a kan', cha' ja ka tyo'o tsu' yka na'an kan' siya' ti bra kan'; kwi' ngwaña'an ngi'ni Jesús lo'oan. Ng'i'ni Ni cha' kanun tsa'a cha' 'in Ndiose ni' kasiya 'ñaan, cha' ja tyo'oun tsuan' cha' 'in Ni siya' ti. Wa ndiya Jesús nde ni' kwan, ña'an ti' si wa mdijin Ni se'en ndukwi te' tukwin nu ndyukwi loo jo'o ni' lyaa tnun; lo'o ni, wa ndyaa tukwa Ni ti kwi' se'en ndukwa Ndiose nde ni' kwan. ²⁰Cha' 'ñaan, kan' cha' wa ndyaa Jesús la kan' kulo ndukwa la, cha' ka su'wa ya' Ni 'ñaan bra kan'. Lo'o ja tsa'a tii 'a cha' lka Jesús sti jo'o nu nka ndloo la ti cha' 'ñaan. Sa ña'an tñan nu y'ni ayman Melquisedec nu ngwa sti jo'o ti s'ni, kwi' ngwaña'an ku'ni Jesús cha' 'ñaan ni.

Sa ña'an ngwa Melquisedec sti jo'o, kwi' ngwaña'an lka Jesús sti jo'o cha' 'ñaan bra nu ni

7 Ayman Melquisedec kan' ni, x'nan kichen Salem ngwa yu

kula kan'; cha' 'in Ndiose nu nka ndloo la ti ngwa yu kula sti jo'o, kan' tñan ngwa yu kula kan'. Nu ngwa bra kan', wa mdo'o ña'an ayman Abraham 'in tyun ree xa'an, cha' msuun yu lo'o ne' kan', yjwi yu 'in ne' xa'an kan' bra kan'. Tuwiin nu ndyaan yu, mdo'o Melquisedec ndyaa tu'wa tuwiin cha' tyukwa ta'a yu kula kan' lo'o Abraham bra kan'; nkwan Melquisedec 'in yu chabiya' 'in Ndiose bra kan'. ²Kan' cha' msu'we Abraham nchga nan nu ndi'in 'in yu, nu mjwi 'in yu xiya', ti kwi' nan nu wa y'ni ne' xa'an kan' kunan; la mda'a tii yu'we nchga nan kan', kan' mda yu ska yu'we 'in yu kula Melquisedec kan'. Nde ña'an ndyo'o cha' Melquisedec kan': X'nan kichen nu ñi 'a ngi'ni biya' ska cha', ngwaña'an ndyo'o cha' kan' cha'tñan. Cha' x'nan kichen Salem ngwa yu kula kan', kan' cha' ka chkwan': Tiin ti ndi'in ne' kichen chabiya' 'in x'nan ne', cha' ngwaña'an ndyo'o cha' Salem cha'tñan. ³Ja nchkwi' kityi sa ña'an ngwa naan sti jya'an Melquisedec kan', kwi' ngwaña'an, ja ska cha' ndukwa lo kityi cha' 'in ayman 'in yu kula kan'; ja nchkwi' ni tyempu ngula, ni tyempu ngujwi yu kula kan'. Ña'an ti' Melquisedec, kwi' ngwaña'an lka Jesús, cha' nchga tyempu lka Ni sti jo'o cha' 'ñaan; lo'o Jesús ni, lka Ni ska ti nu lka Sñi' ykwi' Ndiose.

⁴Kuwe chin' ti' wan sikwa, ni cha' tnun la ndi'in cha' 'in yu kula Melquisedec ke Abraham nu ngwa ayman 'ñaan. Abraham mda ña'an ska yu'we nan nu ndi'in 'in yu 'in Melquisedec, ti kwi' nan nu wa

mjwi 'in yu xiya', nu wa y'ni ne' xa'an kan' kunan bra kan'. ⁵Nde loo la chin', ska loo ti nten ta'a ayman Leví ngwa sti jo'o; kan' ti nten ngwa nu mda Ndiose chabiya' 'in cha' xñi lomstan nu mda ne' Israel 'in Ndiose. Ti kwi' nten ta'a Abraham nu yan chalyuu nde loo la ngwa sti jo'o kan'. (Lomstan kan' lka ska yu'we la mda'a tii yu'we nchga cha' su'we nu ndi'in 'in nten.) ⁶Yu kula Melquisedec kan' ni, msñi yu lomstan nu mda Abraham 'in Ndiose, ni siya si'i ta'a ne' Leví ngwa yu kan'; kwi' nkwan yu kula kan' 'in Abraham bra kan', ni siya wa mskan' Ndiose cha' lo'o Abraham kulo ndukwa la. ⁷Kan' cha' ka jlyo tian' cha' tnun la cha' 'in ayman Melquisedec kan' ke ayman Abraham. Nan wa nkwan yu kula kan' 'in ayman Abraham nu ngwa bra kan', kan' cha' tnun la chabiya' ndiya 'in yu kula kan' ke Abraham. ⁸Xkwi' ndyaa tii cha' 'in sti jo'o nu nxñi lomstan nu nda nten chalyuu 'in Ndiose, ska yu'we ti cha' su'we nu nsu'wi 'in skaa ne' nda ne' lomstan; lo'o Melquisedec ni, ti lu'u yu kan', ja ndukwa cha' lo kityi kula cha' ngujwi yu. Ti kwi' yu kan' lka nu wa msñi lomstan nu mda Abraham bra kan'. ⁹Ka chkwian' cha' lo'o ayman Leví mda lomstan 'in Melquisedec tsan kan', ni siya chun' ndi'in la yan Leví lo chalyuu. Ti kwi' ayman Leví lo'o nchga sñi' yu nu yan nde loo la ngwa sti jo'o, kwi' nu nxñi lomstan nu nda nten chalyuu 'in Ndiose. ¹⁰Bra nu ndyukwa ta'a Melquisedec lo'o Abraham, mda Abraham lomstan 'in yu kula kan',

kan' cha' ngwaña'an ngwa, ña'an ti' si lo'o Leví mda lomstan bra kan', chun' Abraham ngwa ayman 'in yu, cha' sñi' ste' Abraham ngwa sti Leví kan'.

¹¹Sti jo'o nu yan lo chalyuu chun' ndi'in la, ti kwi' ta'a ayman Leví ngwa yu kan' bra kan'. Ñi 'a ngwa'lu yu 'in ne' Israel cha' ku'ni ne' nchga tñan nu ngulo Ndiose 'in ne'. Lo'o ja mdalo sti jo'o kan' ku'ni yu tyukwi tñan kan', kan' cha' ni, wa yan xka nu lka sti jo'o cha' ñaan. Ja lka Ni sti jo'o sa ña'an ngwa ayman Aarón lo'o nchga ta'a sti jo'o yu, wa lka Ni ska sti jo'o nu xka ña'an tñan ngi'ni; ngi'ni Ni sa ña'an tñan nu y'ni ayman Melquisedec nu ngwa s'ni. ¹²Bra nu nxa'an nchga ta sti jo'o, kwi' ngwaña'an nxa'an tñan nu ndi'in cha' ku'ni nten cha' 'in Ndiose. ¹³Cha' 'in Jesús nu nka X'naan nchkwí' cha' nu ndukwa lo kityi kula kan'. Lo'o Jesús ni, xka ta nten ngwa yu, si'i ta'a Leví ngwa yu; ja ska ta'a Jesús ngwa sti jo'o nu ngwa s'ni la. ¹⁴Wa jlyo ti' ne' cha' Juda lka nin Jesús ti bra nu ngula yu; lo'o bra nu ykwi' ayman Moisés ti ka nu ka sti jo'o, ja siya' ykwi' yu cha' 'in ne' Juda bra kan'.

¹⁵Lo'o ni, Jesús lka ska sti jo'o nu xka ña'an ngi'ni; sa ña'an nu y'ni ayman Melquisedec tñan kan', kwi' ngwaña'an ngi'ni Jesús ni. Kan' cha' su'we la nchka biya' tian' ni, cha' wa mdyii cha' 'in cha' kula kan', xa nu wa yan Jesús cha' ka yu ska sti jo'o kwi' cha' ñaan. ¹⁶Wa mda Ndiose tñan 'in Jesús cha' ka yu sti jo'o, chun' ja ngwa 'in nten chalyuu kujwi 'in yu siya' ti; wa ndyu'lu Jesús xiya' xa wa ngujwi yu. Lo'o

ja tsaa tii 'a cha' 'in Jesús; kan' cha' lka Ni sti jo'o cha' 'ñaan ni, lo'o ja ndi'in cha' ku'ni Jesús nchga tñan nu y'ni sti jo'o Leví nu ngwa nten chalyuu ti bra kan'. ¹⁷Ndukwa ska cha' lo kityi kula nu wa ykwi' Ndiose lo'o Krixtu:

Nchga tyempu ka nu'win sti jo'o; sa ña'an nu y'ni ayman Melquisedec nu ngwa s'ni, kwi' ngwaña'an ku'nii cha' 'in nten chalyuu ni, ndukwin Ni.

¹⁸Kan' cha' wa ngulo ntan Ndiose 'in nchga cha' kula nu lye 'a ndatsaa 'ñaan, chun' ja nnanjo'o 'a cha' kula kan' 'ñaan ni; ja ka tyii ki'ya nu ndi'in 'ñaan lo'o Ndiose ngwaña'an. ¹⁹Ti ji 'a ka su'we kasiya 'ñaan cha' 'in Ndiose, ni siya wa y'nian nchga tñan nu ngulo ayman Moisés 'in ne' ta'aaan nu ngwa bra kan', chun' ja ngwa kulaa cha' kula kan' 'ñaan 'in cha' kuxi. Lo'o ni, ka tsaa ña'an su'we tian' 'in Ndiose cha' kwi' se'en ti ndiya Ndiose 'ñaan ni chun' Jesús; su'we la siya' ti cha' nu yan lo'o Jesús cha' chkwi' lo'oan.

²⁰Su'we la ti Jesús ni, cha' wa su'we la ti cha' nu mskan' Ndiose lo'o Sñi' Ni bra nu ykwi' cha' re: "Na' tañ chabiya' cha' ka nu'win sti jo'o" ndukwin Ndiose 'in Jesús. ²¹Lo'o ja ykwi' Ni ngwaña'an lo'o sti jo'o nu ngwa ne' Leví. Nde ndiya cha' nu ykwi' Ndiose lo'o Jesús bra nu mdyisnan Jesús cha' ka Ni sti jo'o:

Ñi 'a chkwiin' cha' 'iin, ndukwin Ndiose, lo'o ja xi'in chuñ' siya' ti 'in cha' nu wa ykwiin':

"Nchga tyempu ka nu'win sti jo'o.

Sa ña'an nu y'ni ayman Melquisedec nu ngwa s'ni, kwi' ngwaña'an ku'ni nu'win cha' 'in nten chalyuu bra ni".

²²Kan' cha' wa su'we la ti mskan' Ndiose cha' lo'oan ni, chun' tñan nu y'ni Jesús cha' 'ñaan. ²³Sti jo'o ta'a Leví ni, xkwi' nan ndyaa tii cha' 'in ne' kan'. Lo'o xka la ta'a ne' nganun tñan loo ne' xka tu'wa bra kan', kan' cha' ka'an 'a sti jo'o wa mdijin chun' tyun 'a yijan bra kan'. ²⁴Lo'o Jesús ni, ti lu'u Ni ni; ja ndi'in cha' kaja Ni, kan' cha' ja tsaa tii 'a cha' nka Ni sti jo'o cha' 'ñaan, cha' ja ndi'in 'a cha' kan xka nten tñan loo Ni chun' ndi'in la. ²⁵Nchga bra, ni siya ni, ni siya nde loo la, ka 'in Ni kulaa Ni 'in nchga nten nu xñi cha' 'in Ndiose. Nchga tyempu ndi'in Jesús nde se'en ndi'in Ndiose, cha' chkwi' Ni lo'o Sti Ni cha' 'ñaan.

²⁶Tsaa ña'an tian' 'in Jesús sikwa; kan' lka sti jo'o nu nka ndloo la ti, nu chañi cha' ka su'wa ya' 'ñaan. Nten luwi siya' ti lka Jesús, cha' ja ndiya cha' kuxi 'in Ni, ja ska ki'ya ndukwi Ni. Ja mda Ndiose chabiya' kanun la yu se'en ndi'in nten chalyuu nu ngi'ni 'a cha' xa'an, wa nda Sti yu se'en tyukwa yu ti kwi' se'en tnun se'en ndukwa Ndiose Sti yu nde ni' kwan. ²⁷Tnun la ti cha' nu ndi'in 'in Jesús ke cha' nu ndi'in 'in xka la x'nan sti jo'o nu ndi'in lo chalyuu re. Nchga tsan nxya ne' kan' lomstan lo msaa se'en kti, cha' ngwaña'an katin la ki'ya nu ndi'in 'in ne' lo'o Ndiose; kulo ngi'ni ne' cha' katin ki'ya 'in ne', ti ykwi' ti ne', chun' ndi'in la ngi'ni ne' cha' katin ki'ya nu ndukwi nchga nten kichen bra kan'. Lo'o Jesús

ni, ska ya' ti mstya yu lomstan bra nu mdi'in yu lo chalyuu cha' katin ki'ya nu ndukwi nten chalyuu; tyukwi ña'aan yu ngwa yu lomstan kan', bra nu mstya ne' 'in yu lo wsi. ²⁸Xkwi' nten chalyuu lka x'nan sti jo'o nu ngi'ni tñan nu ykwi' ayman Moisés cha' ka, nten nu ndukwi ki'ya lka ne' kan'; lo'o Jesús ska ti nu lka Sñi' ykwi' Ndiose ni, luwi Ni siya' ti. Bra wa tsa tii ti tyempu kula, xa nu ndukwa 'a ne' tñan nu ngulo ayman Moisés, bra kan' ngulo Ndiose tñan 'in Sñi' ykwi' Ni, nu lka Jesús, cha' ka Ni sti jo'o cha' ñaan. “Na' tañ chabiya' cha' ka nu'win sti jo'o” ndukwin Ndiose 'in Jesús bra kan'.

Jesús ndi'in nde se'en ndi'in Ndiose, cha' chkwi' lo'o Ni cha' ñaan

8 Nde ña'an cha' nchka tñan' chkwiin' lo'o wan ni: Nde ni' kwan ndukwa Jesús nde la'a se'en kwini se'en ndukwa Ndiose, cha' ndlo Ni tñan ña'aan chalyuu; la kan' ndukwa Jesús cha' lka Ni x'nan sti jo'o cha' ñaan. ²Kti 'a se'en lka, kwi' Ndiose ngwiñan se'en nu ngi'ni Jesús tñan ni; si'i nten chalyuu nu ngwiñan 'in ran, cha' lka ran sa ña'an nu ngwa ti' Ndiose cha' ka ran. ³Nchga x'nan sti jo'o lo chalyuu re ni, ndi'in cha' xtya ne' lomstan tloo Ndiose, lo'o ndi'in cha' tikin ne' xka lomstan lo msaa se'en nchkin kii', cha' kan' lka tñan ndi'in cha' ku'ni ne'. Kwi' ngwaña'an Jesús ni, ndiya lomstan nu mstya Ni tloo Ndiose cha' ñaan, ⁴ni siya ja ngwa Jesús sti jo'o bra nu mdi'in yu lo chalyuu re. Ja mda nten tñan kan' cha' ka yu bra kan', cha' wa

lka ndi'in xka ta sti jo'o kula nu nxya lomstan nu ndi'in cha' ta ne' kichen cha' 'in ayman Moisés. ⁵Xka ta sti jo'o kan', cha' lka ne' kan' nten, kan' cha' ndi'in cha' tsa tii cha' 'in ne'; wa lka ti tñan ngi'ni ne', ja nchka ne' lye. Chun' tñan nu ngi'ni ne' kan' ka jlyo tian' cha' su'we la ti sti jo'o lka Jesús, kwi' nu ndukwa se'en ndi'in Ndiose nde ni' kwan. Lo'o laa te' na'an nu ngwiñan ayman Moisés se'en y'ni tnun ayman ñaan 'in Ndiose nu ngwa ti s'ni, ndiya ska cha' nu ykwi' Ni lo'o yu kula kan', cha' 'in laa te' na'an kan': “Xñi wan kwenta cha' kwiñan wan ska laa te' na'an re sa ña'an nu ngwa'uñ 'wan bra nu mduñ ykwiin' lo'o wan lo ki'ya kwan kan'” ndukwin Ni 'in Moisés. Ska nkwin ti ngwa cha' kan', skan nan nu mtin bra ti, lo'o su'we la ti se'en ndukwa Jesús nde ni' kwan ni. ⁶Kan' cha' ka jlyo tian' cha' su'we la ti tñan nu ngi'ni Jesús cha' ñaan, chin' la tñan ngi'ni xka ta sti jo'o nu lka nten chalyuu ti. Lo'o ni, ti kwi' cha' nu wa mskan' Ndiose lo'oan, ndlo 'a cha' kan' ñaan ni, chun' Jesús, cha' xkwi' cha' su'we nchki' Ndiose lo'oan.

⁷⁻⁸Ti ka'an 'a cha' lyiji 'in cha' kula kan', ti kwi' cha' nu wa mskan' Ndiose lo'o nten nu ngwa ti kulo. Lo'o ja yaa to'o su'we cha' kan', ja ngwa 'in cha' kula kan' ku'ni xu'we kasiya 'in nten cha' 'in Ndiose, cha' ja su'we tñan y'ni nten kan' bra kan'. Kan' cha' mskan' Ndiose xka cha' lo'o nten. Nde ndiya cha' nu ndukwa lo kityi 'in Ndiose nu nchki' cha' kan':

Bra ti tiya tsan nu skañ' cha' lo'o nchga ne' Israel xiya',

kwi' ngwaña'an lo'o nchga ne'
Juda, ndukwin Ndiose nu nka
X'naan.

⁹ Si'i ti kwi' cha' nu wa mskaän'
lo'o ayman 'in ne' nu ngwa
s'ni, ndukwin Ni.

Nu ngwa bra kan' mdayaän' 'in
ne' cha' mdo'o ne' kichen tyi
ne' Egipto, ndyaa ne'.

Lo'o ja ynan ne' cha' nu wa
ykwiiñ' lo'o ne'; ti y'ni la ne'
cha' kuxi, kan' cha' ngulaa
yaän' 'in ne', ndukwin Ndiose
nu nka X'naan.

¹⁰ Lo'o ni, nde lka cha' nu kwi
nu skaän' lo'o ne' Israel,
ndukwin Ni. Xa nu tiya bra,
kan' ku'niñ cha' kanun su'we
nchga cha' nu chkwiñ' ni'
kasiya 'in ne' bra kan'.

Tyukwi ti tiye ne' ku'ni ne' tñan
'ñaän bra kan';

na' kaän Ndiose X'nan ne', lo'o
ne' kan' ka ne' nten 'ñaän bra
kan'.

¹¹ Nchga ne' kan' ka xu'wi lyo ne'
'ñaän bra kan', ta'a ne' tnun
lo'o xuwe, nchga ne' xu'wi lyo
ne' 'ñaän bra kan'.

Tyempu kan' ja n'ni cha'
kunicha' ne' 'in ta'a ne' ti ka
nu lkaän;

ti kwi' ti cha', ja n'ni cha' kwa'u
ne' 'in ta'a kichen tyi ne' cha'
na' lkaän Ndiose X'nan ne'.

¹² Ku'niñ cha' tlyu ti' nchga ki'ya
nu ndukwi ne', ja tyaa yu'wi
'a tiän' nchga cha' kuxi nu y'ni
ne' bra kan'.

Ngwaña'an nchkwi' lo kityi 'in
Ndiose kan'. ¹³Nan wa tyii ti
katin cha' kula nu mdi'in ti kulo;
ngwaña'an ndyo'o cha' kan' bra

kan', bra nu nchkwi' Ndiose cha'
'in xka cha' kwi nu skan' Ni lo'oan.
S'ni 'a mdyisnan cha' kula kan'; lo'o
ni, wa mdyii mtin nchga cha' kan'
bra kan'.

**Krixtu, kan' nu wa mslaa tuwiin
'ñaan cha' tsaan se'en ndi'in Ndiose**

9 Nchga cha' kula nu ykwi'
Ndiose lo'o ne' Israel nu
ngwa s'ni, kan' nu ytsa' 'in ne' sa
ña'an ku'ni tnun ne' 'in Ndiose.
Lo'o ngwaña'an, wa yu'wi ska
na'an nu kti 'in ne', se'en yu'ni
tnun ne' kan' 'in Ni, ni siya nten
chalyuu ti ngwiñan na'an kan';
²ska laa te' na'an ngwiñan ne',
kan' nu mdukwa jlu'we ni' lyo'oo
se'en nda'an ska ti sti jo'o. Ni' lyaa
te' na'an kan' mdiya kandlyeru
chkwan se'en nchkin kii' nchga
bra; kwi' ngwaña'an, mduun ska
msaa se'en ndyukwa jaxlya nu ka
lomstan 'in Ndiose. Nchga tsan
nxtya sti jo'o lomstan kan' lo msaa
kan'. ³Nde chun' te' tukwin nu
ndukwi loo jo'o kan', la kan' mdiya
xka kwartu, ska se'en nu kti 'a 'in
ne'. ⁴La kan' mduun msaa oro se'en
ndikin sti jo'o ynan; ti kwi' la kan'
mdiya tña' nu kti, kwi' nu mxiiin
chkwan oro ña'aan chun' tña' kan'.
Ni' tña' kan' mxkwán se'en ne' sa
yu'we nan nu msu'wa Ndiose cha'
ku ne' Israel lo nten' wtyi kan',
tuwiin nu mda'an ne' nu ngwa
s'ni. Ña'an ti' skwan, ngwaña'an
nchka ti' ran bra kan'; ska ni' styu
oro yu'wi nan nu yku ne' kan' bra
kan'. Kwi' ngwaña'an, ni' tña' kan'
yu'wi se'en yka skan 'in ayman
Aarón, yka skan nu mdukwa kutin
cha' 'in ti. Kwi' ngwaña'an, yu'wi

ta'a tyukwaa kee kwaja!; lo kee kan' mdukwa ta'a tii cha' kan', tñan nu wa ngulo Ndiose 'in ne' cha' ku'ni ne'. Nchga nan kan' yu'wi se'en ran ni' tñā' kti kan' bra kan'. ⁵Chun' tñā' kan' mdiya tukwa nkwin angajle nu xaa 'a tyukwi ñā'aan chun'; msñi ya' ta'a angajle nduwi kan' chun' tñā', cha' tyaa yu'wi ti' nten cha' la kan' ndijyan Ndiose cha' katin nchga ki'ya nu ndukwi ne'. Angajle nduwi kan' mduun chun' tñā' kan', cha' ka biya' ti' ne' Israel cha' nchga tsan ndi'in Ndiose se'en ndi'in ne' bra kan'. Lo'o ni, ja kaja 'a bra 'ñāān cha' chkwiñ' jñn nchga cha' kan'.

⁶Ngwaña'an ngwa cha' mdi'in nchga nan kan' ni' lyaa te' na'an se'en y'ni tnun ne' 'in Ndiose, cha' nchga tsan nda'an sti jo'o ni' lyaa te' na'an kan', cha' ku'ni yu tñan 'in Ndiose ni' lyaa kan'. ⁷Ska ti x'nan sti jo'o nda'an yu se'en nu kti 'a kan' 'in ne', ska ya' ti nda'an yu ska yijan. Lo'o tnen 'ni nda'an sti jo'o kan' bra kan', cha' skwin tnen kan' se'en ndi'in Ndiose nde se'en kti kan', cha' ngwaña'an katin ki'ya nu ndukwi sti jo'o kan'; kwi' ngwaña'an, katin nchga ki'ya nu ndukwi nten kichen, ni siya ki'ya nu ja jlyo ti' ne' si wa y'ni ne'. Cha' 'in Ndiose y'ni x'nan sti jo'o tñan kan'. ⁸Laja nu nchkwian' cha' 'in te' na'an nu ngwa laa kan', ngi'ni Tyi'i Ndiose cha' ka biya' tian', cha' ti ji stean se'en nu kti 'a 'in Ndiose, si ti ndi'in cha' 'ñāan lo'o cha' kula kan'; ti ji tsaan tuwiin se'en ndi'in Ndiose, si ti ngi'ni tnuan 'in Ndiose sa ñā'an nu y'ni ne' kula kan' nu ngwa s'ni. ⁹Lo'o nchga cha' kula kan', kan' cha' ka biya' su'we la tian' nchga

cha' nu ndi'in ni. Ja kaja ñā'an ka luwi kasiya 'ñāan cha' 'in Ndiose xa nu ti ngi'niin tnuan 'in Ni sa ñā'an nu y'ni ne' lo'o cha' kula kan'. Ni siya ka'an 'a lomstan taan 'in Ni, ni siya tikian ka'an 'a 'ni lo msaa se'en nchkin kii' kan', ja ka katin ki'ya nu ndukwian tloo Ndiose ngwaña'an. ¹⁰Xkwi' cha' 'in nten chalyuu ti lka cha' kula kan', ni siya nchkwi' ne' cha' ja su'we kuan ska nan, ta ja su'we ko'oan ska nan, ni siya nchkwi' ne' sa ñā'an ku'nian cha' ka luwi kasiya 'ñāan. Kan' lka cha' nu ndatsaa nten chalyuu ti 'ñāan cha' ku'nian; ti xi'i ti talo cha' kan', ti chin' ti wa xa'an Ndiose nchga cha' kan'.

¹¹Lo'o ni, wa yan Krixtu, nu nka xka loo x'nan sti jo'o nu su'we la ti cha' 'ñāan; wa lka mdyisnan nchka su'we chalyuu chun' tñan nu y'ni Ni. Lo'o ja yan Ni ku'ni Ni tñan ska ni' lyaa tnun nu ngwiñan nten chalyuu ti, ngi'ni Ni tñan ska se'en nu su'we la ti. ¹²Nde ndiya tñan nu y'ni Krixtu cha' 'ñāan, bra nu yten Ni ti kwi' se'en kti 'a se'en ndi'in Ndiose: ja lo'o tnen chivu, ja lo'o tnen kuta kune' mda'an Ni bra kan', cha' skwin Ni tnen kan' se'en ndi'in Ndiose, cha' katin ki'ya nu ndukwian bra kan'; nan wa ngujwi Krixtu lo wsi, lye 'a ngalu tnen yu si'ya ki'ya nu ndukwian. Kan' cha' ngulaa Krixtu 'ñāan siya' ti, chun' tñan nu y'ni Ni 'ñāan, lo'o ja tsaa tii 'a cha' kan'. ¹³Nu ngwa s'ni, si mdiya ska cha' nu y'ni cha' ja luwi ska nten, mskwin sti jo'o tnen chivu tnen kuta chun' ne' kan' bra kan', cha' ka luwi ne' cha' 'in Ndiose xiya' bra kan'; kwi' ngwaña'an mskwin

sti jo'o jii chun' ne', jii kuta kune' nu ngwa lomstan nu wa mkin cha' 'in ne'. ¹⁴Ni siya ngwaña'an tñan y'ni sti jo'o kan' nu ngwa bra kan', itnun la ti tñan y'ni Krixtu ni!, cha' ngalu tnen ykwi' yu bra nu ngujwi yu lo wsi si'yaan. Tyi'i Ndiose, kan' nu y'ni cha' ngwa 'in Krixtu mda yu 'in yu, ti ykwi' ti yu, cha' katin ki'ya nu ndi'in 'ñaan lo'o Ndiose siya' ti; lo'o Krixtu ni, ja ska ki'ya ndukwi yu siya' ti. Kan' cha' ni, ka 'in Ni ku'ni luwi Ni kasiya 'ñaan ta'aan, xa nu tyaa yu'wi tian' sa ña'an nu y'ni Ni cha' ngalu tnen Ni lo wsi. Lo'o ka 'in Ni ku'ni tyii Ni nchga cha' kuxi nu ngi'ni ñu'un 'ñaan, cha' ngwaña'an ka 'ñaan ku'nian tñan 'in Ndiose ykwi' lo chalyuu re bra kan'.

¹⁵Kan' cha' Krixtu lka nu mskan' ska cha' kwi cha' tyi'in cha' 'in Ndiose lo'o nten chalyuu, kwi' lo'o nchga nten nu wa ngulo suwi Ndiose. Ngwaña'an y'ni Krixtu, bra nu ngujwi yu, cha' ngwaña'an mdo'o laan 'in nchga cha' kuxi nu mdi'in 'ñaan xa nu mdukwaan cha' kula kan'. Lo'o ni, ka kaja nchga cha' nu wa ykwi' Ndiose Stian lo'oan cha' kaja 'ñaan lo'o 'in nchga nten nu wa ngulo suwi Ni; lo'o ja tsaa tii 'a cha' kan' 'ñaan siya' ti bra kan'. ¹⁶Kityi nu nñan nten chalyuu cha' kanun chin' cha' su'we 'in ne' 'in ta'a ne' xa wa ngujwi ne', nde ña'an ngi'ni kityi kan': Ja nnanjo'o kityi kan' 'in ta'a ne', si ti lu'u nten nu ndi'ya loo cha' su'we kan'; ¹⁷ja ndi'in chabiya' xñi ne' nan 'in ta'a ne', xa nu ti ji kaja nten nu ndi'ya loo cha' su'we kan'. Siya' ti bra wa na'an ne' cha' ngujwi nten kan',

bra kan' kunanjo'o kityi kan' 'in ta'a nten kan' bra kan'. ¹⁸Lo'o ngwaña'an cha' kula nu mdi'in ti kulo kan', ngunanjo'o ran 'in ne', chun' nu yjwi ne' ska 'ni nu ngwa lomstan cha' katin ki'ya nu ndukwi ne'. ¹⁹Nu ngwa ti kulo, kan' ytsa' ayman Moisés nchga cha' kula kan' 'in nchga ne' Israel kan', ytsa' yu nchga tñan nu wa ngulo Ndiose 'in yu cha' ku'ni ne'. Chun' ndi'in la msñi yu tnen kuta kune' lo'o tnen chivu nu tka yjwi ti ne', mxtyiaa' yu tnen kan' lo'o tyi'a luwi bra kan'. Kwi' msñi yu ska stan' yka nu nguxiin kichan' slya' nu wa nguo'o tya'an nga'a chun' ran; lo'o kichan' slya' kan' mskwin yu tnen kan' chun' nten kan', kwi' lo kityi se'en ndukwa cha' kula kan' bra kan'. ²⁰Bra kan' ykwi' yu lo'o nchga nten kan': "Lo'o tnen re mskan' Ndiose cha' lo'o wan, cha' ku'ni wan nchga loo tñan nu wa ngulo Ni 'wan" ndukwin Moisés 'in ne' kan' bra kan'. ²¹Kwi' ngwaña'an mskwin Moisés tnen chun' te' na'an nu ngwa laa kan', lo'o chun' nchga nan nu ndi'in se'en ngi'ni tnun ne' 'in Ndiose. ²²Kan' cha' xkwi' lo'o tnen ska 'ni nu wa yjwi nten, ngwaña'an ngwa luwi nchga nan cha' 'in cha' kula kan'; ska loo ti ngwaña'an y'ni Ndiose cha' tlyu ti' 'in ne' 'in ki'ya nu ndukwi ne'.

Y'ni tyii Krixtu ki'ya nu ndukwi nten chalyuu bra nu ngujwi Ni lo wsi

²³Ngwaña'an y'ni ayman kula 'ñaan, bra nu y'ni tnun ne' 'in Ndiose ni' lya'a te' na'an nu ngwa bra kan', cha' ka luwi nchga nan nu nnanjo'o 'in ne'; lo chalyuu re

mdi'in nan kan', ni siya mdukwa ran cha' 'in Ndiose. Lo'o xka cha' ni, tnun la ti cha', cha' katin ki'ya nu ndukwi nten chalyuu tloo Ndiose, su'we la ti tñan y'ni Krixtu cha' kulaa Ni 'in nten, cha' tyo'lo laa ne' 'in cha' kuxi kan'. ²⁴Kan' cha' ja yaa Krixtu ska ni' lyaa nu ngwiñan nten chalyuu ti cha' ku'ni Ni tñan kan', ni siya mdukwa ran chabiya' 'in Ndiose; nan wa ndyaa ñi Ni se'en ndi'in Ndiose nde ni' kwan. La kan' nduun Ni ni, cha' chkwi' Ni lo'o Ndiose cha' 'ñaan. ²⁵Cha' kula nu ngwa bra kan', nchga yijan wa mdiya ska tsan nu nda'an x'nan sti jo'o judío se'en nu kti 'a ni' lyaa kan'; nda'an x'nan sti jo'o lo'o tnen 'ni nu tka yjwi ti ne' cha' ka lomstan, cha' katin nchga ki'ya nu ndi'in 'in ne' Israel. Lo'o Krixtu ni, ja ndi'in cha' tsaa Ni tyun ya' se'en ndi'in Ndiose nde ni' kwan. ²⁶Ja ndyaa Ni tyun ya' la kan', chun' ja mstyaa ne' 'in Ni tyun ya' lo wsi ti bra nu ndya' chalyuu. Ska ya' ti yan Ni lo chalyuu nu ja s'ni lye, xa wa tyii ti chalyuu kula, yan Ni cha' ku'ni tyii Ni ki'ya nu ndi'in 'in nchga nten chalyuu chun' ngujwi Ni lo wsi. ²⁷Ta'aaan ndi'in cha' kajaan ska ya' ti, bra kan' ku'ni biya' Ndiose 'ñaan; ²⁸kwi' ngwaña'an Krixtu, ska ya' ti ngujwi yu lo wsi, cha' ngwaña'an y'ni tyii Ni ki'ya nu ndukwi ka'an 'a nten. Lo'o ti kan Krixtu xiya' chun' ndi'in la; ja kan 'a Ni cha' ku'ni tyii Ni ki'ya nu ndukwi nten bra kan', cha' nu ngwa s'ni mdyii y'ni Ni tñan kan'. Kan Ni cha' kulaa Ni 'in nchga nten nu ndi'in ta 'in Ni, sa ña'an bra nu kan Ni xiya'.

10 Bra nu ku'nian xkwi' cha' kula nu ykwi' ayman Moisés lo'o ayman kula 'ñaan, ja ka jlyo tian' sa ña'an kaja cha' su'we 'ñaan chun' ndi'in la chun' tñan nu y'ni Jesús, cha' ja nchkwi' cha' kula kan' lo'oan sa ña'an ka nchga cha' kan'. Chin' ti cha' ngitsa' cha' kula kan' 'ñaan, ña'an ti' ska nkwin nu ndijyan sa ndijin ti, nu kitsa' ska tñan nu ka nde loo, ngwaña'an nchka ti' cha' kula kan'. Ne' judío ta'a kichen tyian ni, nchga yijan ngi'ni ne' ti kwi' ña'an tñan; nchga yijan nda'an ne' lo'o ti kwi' lomstan cha' xiya' katin ki'ya nu ndukwi ne' tloo Ndiose, lo'o ja nchka 'a tsaa tii cha' kti kan' 'in ne', cha' nu lomstan nu nda'an lo'o ne' ni' lyaa, ja ka suwi ran ni' kasiya 'in nten tloo Ndiose. ²Si ka luwi kasiya 'in ne' chun' cha' kula kan', cha' nda'an lo'o ne' lomstan 'in ne', bra kan' ja kii 'a ti' ne' cha' ndi'in yuwe' 'in ne' bra kan', ja n'ni 'a cha' tyaa'an lo'o ne' lomstan 'in ne' xiya' bra kan'. ³Ska loo ti tñan ngi'ni lomstan kan' cha' 'in ne', cha' nchga yijan siya' ti ngi'ni ran cha' tyaa yu'wi ti' ne' cha' ti ndukwi ne' ki'ya tloo Ndiose; ⁴lo'o ja nchka katin ki'ya kan' 'in ne', ni siya nskwin sti jo'o tnen toro, ni siya nskwin tnen chivu chun' ne'.

⁵⁻⁶Bra nu wa kan ti Krixtu lo chalyuu re ni, ykwi' Ni cha' re lo'o Ndiose Sti Ni:

Nu'win ja nchka tii' cha' kan nten lo'o 'ni nu skin cha' ka lomstan, ndukwin Krixtu 'in Ndiose.

Ja su'we nka tiyee ña'aan 'in nten se'en nxyta ne' 'ni lo msaa se'en nchkin kii', cha' ka i' lomstan;

ni siya xka loo lomstan xtya ne' cha' katin ki'ya nu ndi'in 'in ne', nu'win ja ndiya tii' cha' kan'.

Kan' cha' nu'win ngi'nii cha' tsa'aän chalyuu, nu'win ndaa tyukwi ña'aän cha' kaän ña'an ti' ska lomstan nu lu'u, ndukwin Krixtu.

⁷ Kan' cha' ndijyaän re ni, Ndiose Stiin, cha' ku'niin nchga tñan nu ndloo ñaän, sa ña'an nu nchkiwi' cha' nu ndukwa lo kityi kula cha' ñaän.

Ngwaña'an ngwa cha' nu ykwi' Krixtu nu ngwa bra kan'. ⁸Lo kityi kan', ti kulo ndukwin Krixtu cha' ja nchka 'a ti' Ndiose 'ni nu ka lomstan; kwi' ngwaña'an, ndukwin Ni cha' ja ndiya ti' Ndiose cha' xkwi' nda'an lo'o ne' lomstan, ni siya lomstan ngwa ti ña'an, ni siya 'ni lu'u nu ka lomstan nu skin lo kii', cha' katin ki'ya nu ndukwi ne' tloo Ndiose. Ngwaña'an ykwi' Ni, ni siya ngwaña'an nchkiwi' cha' kula 'in ne' cha' ku'ni ne' kan'. ⁹Bra kan' ykwi' Krixtu lo'o sti Ni: "Wa ndijyaän nde re, Ndiose Stiin, cha' ku'niin nchga tñan nu ndloo ñaän." Ngwaña'an ngwa cha' ngulaa ti'in Ndiose cha' kula kan', nu nchkiwi' sa ña'an ka lomstan nu tsa'a lo'o ne' ska ya'; lo'o ni, xka cha' kwi y'ni Ndiose, bra nu ngulo Ni tñan 'in Krixtu cha' kan Ni lo chalyuu cha' ñaan. ¹⁰Y'ni Jesucristo nchga tñan nu ngwa ti' Ndiose Sti yu cha' ku'ni yu, cha' mda yu tyukwi ña'an yu 'in Ni cha' xtya ne' 'in yu lo wsi; ykwi' yu ngwa yu lomstan ska ya' ti, ti kwi' lomstan nu ngwa ti' Ndiose Sti yu cha' ka yu bra kan'. Kan' cha'

wa nganun luwi kasiya 'ñaan tloo Ndiose ni, wa mdyii nchga ki'ya nu ndukwian.

¹¹Sti jo'o 'in ne' judío ni, nchga tsan ndi'in ne' kan' ngi'ni ne' tñan cha' nxya ne' ti kwi' ta'a lomstan lo msaa nu kti tloo Ndiose, ni siya tyun ya' ska yijan; lo'o ja ya tyii cha' nxya ne' lomstan kan', cha' ja ka 'a katin ki'ya nu ndi'in 'in nten lo'o lomstan kan'. ¹²Lo'o Jesucristo ni, ska ya' ti ngujwi yu lo wsi cha' katin ki'ya nu ndukwi nten. Ni siya chalyuu ni, ja ya tyii jwersa 'in tñan nu y'ni yu. Chun' ndi'in la mdo'o Jesús chalyuu re ndyaa yu nde ni' kwan, ndyaa tukwa yu la'a se'en kwina se'en ndukwa Ndiose Sti yu nde ni' kwan. ¹³La kan' ndukwa Jesús ni, ndi'in ta Ni sa ña'an bra nu tyii tyijin lyo Ndiose 'in nchga nu nxuun lo'o 'in Ni. ¹⁴Ska ya' ti ngujwi Jesús lo wsi sikwa, cha' y'ni luwi yu kasiya 'in nten tloo Ndiose; ngwaña'an ngwa ñi cha' 'in nten lo'o Ni xiya' bra kan'. ¹⁵Ska ti lo'o Tyi'i Ndiose ka biya' tian' sa ña'an tñan y'ni Krixtu nu ngwa bra kan', kan' cha' y'ni Tyi'i Ni cha' ndukwa cha' re lo kityi:

¹⁶Nde ndiya cha' kwi nu skaän' lo'o nten xiya', ndukwin Ni nu nka X'naan:

Bra nu tiya tsan kan' ku'niin cha' kanun su'we cha' ñaän ni' kasiya 'in nten bra kan', nchga cha' nu chkiwiin' lo'o ne' bra kan';
kwi' ku'niin cha' kanun tsa'a cha' kan' ke ne' bra kan'.

¹⁷Lo'o ykwi' Ndiose xka cha' bra kan':
Ja tyu'wi 'a tiän' nchga cha' kuxi nu wa y'ni ne' bra kan',

ja chkwiiñ' laañ cha' 'in ki'ya
nu mdukwi ne'.

Ngwaña'an ykwi' Ndiose. ¹⁸Kan'
cha' ni, ja ndi'in 'a cha' tsa'a lo'o
nten lomstan cha' katin ki'ya nu
ndukwi ne', cha' wa y'ni Ndiose cha'
tlyu ti' 'in ne' 'in nchga ki'ya nu
ndi'in 'in ne'.

**Ku'nian cha' ka ska ti
cha' 'ñaan lo'o Ndiose**

¹⁹Wan ne' ta'a msñian cha' 'in
Krixtu, wa mjwi chabiya' 'ñaan
ni, cha' tsaan se'en ndi'in Ndiose,
nu luwi 'a cha' ndi'in 'in siya' ti.
Jesús, kan' nu nda chabiya' kan'
'ñaan, chun' ngalu tnen yu bra nu
ngujwi yu lo wsi, cha' katin ki'ya
nu ndukwian. ²⁰Bra nu mda yu 'in
yu cha' ngujwi yu cha' 'ñaan, kan'
mslaa yu xka tuwiin kwi 'ñaan; kan'
cha' ni, chun' Jesús ka xñian tuwiin
nu ñi kan' cha' tsaan se'en ndi'in
Ndiose. ²¹Wa ndi'in cha' 'ñaan
lo'o Jesús ni, kan' nu nka x'nan
sti jo'o cha' 'ñaan. Lo'o Jesús, nka
Ni ndloo 'in nchga nan 'in Ndiose
Sti Ni. ²²Tsaan se'en ndi'in Ndiose
sikwa; tyukwi ti tiye'an ku'nian
cha' ka ska ti cha' 'ñaan lo'o Ndiose
Stian, cha' xñiin su'wean cha' 'in Ni
bra kan'. Wa y'ni tyii Ni nchga cha'
kuxi nu y'nian, kwi' nu lye 'a mda
cha' jyu'u 'ñaan; lo'o luwi kasiya
'ñaan ni, ña'an ti' si wa ytaan chku
lo'o tyi'a nu luwi 'a. ²³Ku'nian
cha' tsa'a ña'an su'we tian' cha' nu
wa msñian ti kulo sikwa, ja xi'in
chuan' 'in cha' kan' siya' ti. Ka tsa'a
ña'an tian' 'in Ndiose, cha' chañi
ku'ni Ni nchga cha' nu wa ykwi' Ni
lo'oan. ²⁴Tya'an su'we cha' tiye'an
sikwa, cha' kaja ña'an tayaan' 'in

xka ta ta'a msñian cha' 'in Jesús;
tayaan' 'in ne' kan', cha' xkwi' cha'
su'we ku'ni ne' lo'o ta'a ne', cha'
ngwaña'an ka xu'wi cha' su'we tiye
ne' ña'an ne' 'in ta'a ne'. ²⁵Ndiya ne'
ta'aan nu ja nda'an se'en ndi'in ta'a
msñian cha' 'in Jesús, nu ja ndyo'
ti'in lo'o ta'aan. Ja su'we ku'nian
ngwaña'an; ndi'in cha' ti tsaan tyo'
ti'ian lo'o ta'aan, cha' kanun tsa'a
la cha' 'in Ndiose ni' kasiya 'ñaan,
ta'aan nu wa msñian cha' 'in Ni.
Wa ndyaa ña'an tian' cha' wa kan
ti X'naan xiya', kan' cha' ta'a ti tyo'
ti'ian lo'o ne' ta'aan ni.

²⁶Ja ndiya 'a xka lomstan nu taan
'in Ndiose, si ti ndiya tian' ku'nian
cha' kuxi bra kan'; ja ndiya xka la
cha' nu ka ku'nian, cha' katin ki'ya
nu ndi'in 'ñaan. Wa ngwa biya'
tian' cha' chañi 'a cha' 'in Jesús
kan', lo'o ja ku'ni 'a Ndiose cha'
tlyu ti' 'ñaan si xi'in chuan' 'in cha'
kan'. ²⁷Sa kan' ti cha' ka 'ñaan bra
kan', kutsean 'in Ndiose xa nu tiya
bra nu ku'ni biya' Ni 'in nchga nten
nu nxuun lo'o Ni. Kan' ku'ni tyii
Ni 'in nchga ne' kan', tyaa ne' lo
kii' tnun nu ja tsa'a tii 'a chkin bra
kan'. ²⁸Nu ngwa s'ni, xa wa mdiya
ne' judío nu ja ynan siya' ti tñan nu
ngulo Ndiose 'in, yjwi ne' 'in nten
kan' bra kan'. Y'ni biya' ne' 'in nten
kan' ti kulo cha' 'in ayman Moisés
lo'o tukwa snan nten nu katsa' ñi sa
ña'an ngwa cha' kan'; bra wa mstyaa
ne' ki'ya 'in nten kan', yjwi ne' 'in
ne' bra kan', cha' ja mjwi ña'an
jñan ne' cha' tlyu ti' 'in Ndiose 'in
cha' kuxi nu wa y'ni ne' bra kan'.
Ngwaña'an ngwa ti s'ni. ²⁹Lo'o ni,
lye la kaja nu ti'í 'in nchga nten
nu chen 'a nka tiye ña'an 'in Jesús,

ska ti nu lka Sñi' ykwi' Ndiose kan'. Lye 'a nchkwi' ne' kan' cha' kuxi 'in tñan nu y'ni Jesús lo wsi, ni siya chun' cha' ngujwi yu lo wsi kan', kan' cha' nchka luwi kasiya 'ñaan. Lo'o ngwaña'an, si chkwian' cha' kuxi 'in Tyi'i Ndiose, lye la tyijian nu ti'í, cha' xkwi' su'we 'a ngi'ni Tyi'i Ni lo'oan. ³⁰Jlyo tian' cha' wa ykwi' Ndiose cha' re nu ngwa s'ni: "Na' lkaän nu taän nu ti'í 'in nten chalyuu" ndukwin Ni. "Taän nu ti'í 'in nten, chun' cha' kuxi nu wa y'ni ne' bra kan'." Kwi' ngwaña'an xka cha' ykwi' Ni: "Ku'niin biyaän' 'in nten 'ñaan, cha' na' lkaän X'nan ne'" ndukwin Ni bra kan'. ³¹iTnun 'a cha' lka, si ta'an ya' Ndiose 'ñaan cha' ta Ni nu ti'í 'ñaan, ti kwi' Ndiose nu lu'u nka Ni!

³²Tyaa yu'wi ti' wan sikwa, sa ña'an ngwa wan nu ngwa s'ni, bra nu tka yten xaa 'in Ndiose ke wan cha' kunan su'we wan cha' 'in Ni bra kan'. Ka'an 'a nu ti'í wa mdijin wan lo chalyuu bra kan'. Lo'o mdalo 'a wan bra kan', ja ngwa 'in ne' kuxi tyijin lyo 'wan bra kan'. ³³Tyun ya' y'ni liye' 'a ti' ne' 'wan, tyun ya' mda ne' nu ti'í 'wan xa nu nduun wan laja nten lo kiya' nu ngwa bra kan'. Kwi' ngwaña'an, mslyaa wan nganun wan se'len ndi'in ne' ta'a wan bra nu ti'í ti' nten 'in ne' kan', ni siya ja liye' ti' ne' 'wan, ti ykwi' ti wan bra kan'. ³⁴Kwi' ngwaña'an, ndyaa na'an wan 'in ne' ta'a wan bra nu yu'wi ne' ni' ña'an chkwian, su'we 'a mdaya' wan 'in ne' kan' bra kan'. Ni siya y'ni nten kunan nchga cha' su'we nu mdi'in 'wan, mdalo wan bra kan'. Su'we 'a ngwa tiye wan, cha'

wa jlyo ti' wan cha' su'we la siya' ti cha' 'in Jesús nu wa msñi wan kan'; jlyo ti' wan cha' ja tsaa tii 'a cha' kan', ti kwi' cha' nu wa ynan wan 'in Jesús. ³⁵Ja kulaa ya' wan cha' 'in Jesús sikwa. Lye la ku'ni wan cha' ka ngula ti' kasiya 'wan, cha' su'we 'a cha' nu kaja 'wan chun' ndi'in la tloo Ndiose, si ti xñi su'we wan cha' 'in Ni bra kan'. ³⁶Ndi'in cha' talo wan ti x'ni ni siya chan 'a, si ti nchka ti' wan ku'ni wan nchga tñan nu nchka ti' Ndiose, cha' ti ña'an wan nchga cha' nu wa ykwi' Ni cha' ka chun' ndi'in la. ³⁷Wa ndukwa cha' re lo kityi kula, ska cha' nu ykwi' Ndiose:

Ti chin' ti bra ti ji cha' tiyan yu xiya', yu nu ndi'in cha' tiyan; wa kan ti yu kan', ndukwin Ni.

³⁸Lo'o nten nu ka luwi kasiya 'in chabiya' 'ñaan ni, bra nu xñi ne' cha' 'ñaan, kan' nu kaja chalyuu nu ja tsaa tii 'a 'in ne', ndukwin Ni. Lo'o ja su'we nka tiyeen ña'aän 'in nten nu xi'in chun' 'in cha' 'ñaan.

³⁹Nan ni, ja ka xi'in chuan' 'in cha' 'in Jesús. Si xi'in chuan' 'in Ni, kana' jian tyukwi ña'aan lo'o kasiya 'ñaan bra kan'. Nan, wa lkaan nten nu sa ku' ti nxñian cha' 'in Ni, kan' cha' kulaa Ni 'ñaan 'in cha' kuxi.

Nten nu tyukwi ti tiye ndyaa ña'an ti' cha' 'in Ndiose

11 Bra nu chañi cha' ndyaa ña'an tian' ska cha', bra kan' ndi'in taan cha' chañi ka cha' kan', kwi' ngwaña'an jlyo tian' cha' ka cha' kan' 'ñaan, ni siya ti ji ña'aan

'in ran. ²Yaa ña'an ti' ayman kula 'ñaan nu y'ni tnun 'in Ndiose nu ngwa s'ni, kan' cha' ngwa ne' nten su'we, lo'o kan' cha' mskan' Ni cha' lo'o ne' kan'.

³Ndyaa ña'an tian' 'in Ndiose, kan' cha' nchka biya' tian' cha' ti kulo ykwi' Ndiose ska cha', lo'o ndya' chalyuu re bra kan', sa ña'an nu ndukwin Ni cha' ka ran; ja na'aan sa ña'an ngwa cha' ndya' ran s'ni, sa kan' ti cha' ndyaa ña'an tian' cha' wa mñan Ndiose nchga nan nu ña'aan lo chalyuu re ni.

⁴Yaa ña'an ti' ayman Abel 'in Ndiose, kan' cha' su'we la y'ni yu ke ayman Caín ta'a yu, bra nu mstyá yu lomstan tloo Ndiose. Msñi Ndiose cha' nu ykwi' Abel, cha' nu yaa ña'an ti' yu 'in Ni; luwi 'a kasiya 'in yu ndukwin Ndiose, bra nu na'an Ni 'in yu se'en mstyá yu lomstan. Kan' cha' ni, ti nchka biya' tian' cha' msñi ayman Abel cha' 'in Ndiose, ni siya s'ni 'a ngujiwi yu.

⁵Yaa ña'an ti' ayman Enoc 'in Ndiose, kan' cha' ja ngujiwi yu. Ngwa ti ña'an ndyaa lo'o Ndiose 'in yu nde se'en ndi'in Ni; ja la 'a ña'an nten 'in yu bra kan', cha' nu wa yan y'ya Ndiose 'in yu. Nchkwi' kityi cha' ndiya 'a ti' Ni sa ña'an nu y'ni Enoc kan' xa nu mdi'in yu lo chalyuu. ⁶Lo'o ja skaan ka ku'niin tlaan' tiye Ndiose, si ja ndyaa ña'an tian' 'in Ni. Si nchka tian' cha' chkwian' lo'o Ni, ndi'in cha' tsaa ña'an tian' cha' lu'u Ni; ndi'in cha' tsaa ña'an tian' cha' ka taya' Ni 'ñaan nchga bra nu jñaan ska cha' 'in Ni.

⁷Yaa ña'an ti' ayman Noé 'in Ndiose, kan' cha' ynan yu cha' nu

ykwi' Ni lo'o yu, bra nu ykwi' Ni sa ña'an ka cha' kuxi nu wa ndijyan ti lo chalyuu, ni siya ja mgii 'a ti' Noé sa ña'an ka cha' kan'. Msñi yu cha' 'in Ndiose, lo'o ngwiñan yu ska yka na'an se'en tyi'in yu lo'o nchga ta'a ndi'in yu bra kan'; ngwaña'an ngwa cha' wa lka ti ne' kan' mdo'o laa ne' 'in tyoo tlya kan' bra kan'. Jlyo tian' ni, cha' kuxi 'a ngwa chalyuu kula kan'; ska ti Noé yaa ña'an ti' yu cha' nu ykwi' Ndiose lo'o yu, kan' cha' y'ni Ni cha' su'we 'a nganun kasiya 'in yu bra kan'.

⁸Yaa ña'an ti' ayman Abraham 'in Ndiose, kan' cha' ynan yu bra nu ykwi' Ni lo'o yu cha' tsaa yu ska lo yuu tijyu' 'a, cha' ka kichen tyi yu nde kwa. Mdo'o yu lo yuu se'en mdi'in yu ti kulo, ndyaa yu bra kan', ni siya ja jlyo 'a ti' yu la nde ya' tsaa yu. ⁹Cha' nu ndyaa ña'an ti' yu 'in Ndiose, kan' cha' nganun yu lo yuu se'en ykwi' Ni lo'o yu cha' ka kichen tyi yu nde kwa. La kan' mdi'in yu ña'an ti' ska nten nu nda'an xii' ti; rmarate' na'an ti mñan yu se'en tyi'in yu. Kwi' ngwaña'an y'ni ayman Isaac sñi' yu lo'o ayman Jacob sñi' ste' yu nde loo la. Ta'a tyukwaa ayman kan' yaa ña'an ti' cha' nu wa ykwi' Ndiose lo'o ayman Abraham sti ne' kan'. ¹⁰Yaa ña'an ti' Abraham cha' nde loo la ku'ni xu'we Ndiose xka se'en su'we la se'en tyi'in yu, nu ja tsaa tii 'a siya' ti 'in yu; kwiñan Ndiose ña'aan kichen la kan'.

¹¹Lo'o Sara kwilyo'o yu, yaa ña'an ti' 'in Ndiose, kan' cha' ngwa tnan, ni siya kula 'a, ni siya ja ya tyi'in sñi' siya' ti. Kan' cha' mdi'in sñi', cha' nu yaa ña'an ti' 'in Ndiose,

cha' chañi ku'ni Ni nchga cha' nu wa ykwi' Ni lo'o ne' kan' bra kan'.¹²Lo'o ngwaña'an ngwa cha' ka'an 'a nten 'in yu yan chalyuu nde loo la chun' ska ti yu kula Abraham, ni siya wa tyii ti cha' 'in yu cha' kula 'a yu. Sa ña'an lka kwii kulasiin nu nsu'wi nde ni' kwan, sa kwa nten yan lo chalyuu chun' ndi'in la bra kan'. Lo'o ni, ja ka lkwaan 'in ne' kan'; ña'an ti' ysiin, ja ka 'a ñaan lkwaan sa ña'an kata ysiin ndi'in tu'wa tuj'o.

¹³Nchga ayman kan', ti ndyaa ña'an ti' ne' 'in Ndiose bra nu ngujwi ne', ni siya ja na'an ne' cha' ngwa nchga cha' nu wa ykwi' Ni cha' ka. Su'we 'a nka tiye ne' kan', cha' nu jlyo ti' ne' cha' wa laa ndijyan cha' kan', sa ña'an si sa kunun ti na'an ne' 'in ran. Jlyo ti' ne' cha' tiju' mdo'o ykwi' ne' ndijyan ne', lo'o ja nsu'wi na'an tyi ne' lo chalyuu re. ¹⁴Yaa ña'an ti' ne' cha' nsu'wi ska se'en su'we la se'en kala ne' chun' ndi'in la, kan' cha' ngwa tiye ne' ngwaña'an. ¹⁵Ja ndyaa yu'wi 'a ti' Abraham lo'o nten 'in yu kichen tyi ne' lo yuu tiju' se'en mdo'o ne' bra kan', cha' bra ti xi'in chun' ne' tyaa ne' la kan', si ngwaña'an mda'an cha' tiye ne'. ¹⁶Lo'o si'i ngwaña'an mda'an cha' tiye ne', cha' nu yaa ña'an ti' ne' cha' ta Ndiose ska se'en su'we la siya' ti se'en tyi'in ne'; ngwa ti' ne' kan' kala ne' ti kwi' se'en ndi'in Ndiose. Kan' cha' ja nju'u ti' Ni cha' nchkwi' ne' cha' Ndiose nka X'nan ne'; nan wa y'ni xu'we Ni ska se'en tyi'in ne' nde se'en ndi'in Ni.

¹⁷⁻¹⁸Yaa ña'an ti' ayman Abraham cha' nu wa ykwi' Ndiose lo'o yu,

kan' cha' ndyaa lo'o yu 'in Isaac sñi' yu, cha' ykwi' yu xuwe kan' ka lomstan cha' xkwa lo msaa kee 'in Ndiose bra kan'; ngwaña'an ngwa cha' na'an biya' Ni 'in yu bra kan'. Nan wa mskan' Ndiose cha' lo'o Abraham ti s'ni la cha' kala sñi' kwilyo'o yu; ti bra kan' wa ykwi' Ni lo'o yu: "Chun' Isaac ndijyan ka'an 'a nten 'iin lo chalyuu re chun' ndi'in la." Lo'o mslyaa Abraham ndyaa lo'o yu 'in nu xuwe Isaac kan' bra kan', cha' ka nu xuwe kan' lomstan bra kan'; ska ti kan' nka sñi' yu lo'o kwilyo'o yu. ¹⁹Nchka 'in Ndiose ku'ni cha' tyu'u Isaac xiya' si wa ngujwi, nka tiye Abraham; kan' cha' mslyaa yu y'ni yu ngwaña'an lo'o sñi' yu. Ti kwi' bra nu nskwa Isaac lo msaa cha' kaja, ngulaa Ni 'in nu xuwe kan', xiya' ndya Ni 'in yu 'in Abraham sti yu bra kan'; ja ngujwi nu xuwe kan' bra kan'.

²⁰Yaa ña'an ti' ayman Isaac cha' nu ykwi' Ndiose lo'o yu, kan' cha' ykwi' yu kula kan' lo'o ta'a tyukwaa sñi' yu, nu ngwa Jacob lo'o Esaú, cha' su'we 'a ka 'in nten 'in ne' nu ndijyan nde loo la. ²¹Yaa ña'an ti' ayman Jacob cha' nu ykwi' Ndiose lo'o yu, kan' cha' msu'wa yu kula kan' nkwan ke ta'a tyukwaa sñi' ste' yu nu ngwa sñi' Se, xa wa kaja ti yu kula kan'. Bra kan' y'ni tnun yu kula kan' 'in Ndiose, laja nu msñi tuun 'in yu lo'o yka skan 'in yu. ²²Yaa ña'an ti' ayman Se 'in Ndiose, kan' cha' xa wa kaja ti yu, ykwi' yu ska cha' lo'o ne' ta'a yu, cha' chañi cha' tyo'o ta'a ne' Israel lo yuu Egipto kan' chun' ndi'in la, tyaa ne' cha' su'we ti bra kan'. Lo'o

ngwaña'an, ytsa' yu la nde ya' katsi' tijyan yu xiya' xa wa mdo'o ne' ndyaa ne'.

²³Yaa ña'an ti' sti jya'an ayman Moisés 'in Ndiose, kan' cha' xa wa ngula sñi' ne', msu'wa kutsi' ne' 'in yu ni' ña'an snan ko', cha' ja ña'an nten cha' su'we 'a ña'an kuwi' kune' kan'. Ja ytsen ne' kan' 'in ree xa'an, ni siya ja mdukwa ne' tñan kuxi nu ngulo ree kan'. ²⁴Xa wa tlyu Moisés, bra kan' ja mdiya ti' yu cha' nchkwi' nten cha' lka yu sñi' nu kuna'an sñi' ree nu nka ndloo 'in ne' Egipto, chun' ndyaa ña'an ti' yu 'in Ndiose nu nka X'nan ne' Israel; ²⁵su'we la cha' su'wa ti tyijin yu nu ti'í lo'o nchga nten 'in Ndiose, nka tiye yu. Ja nka tiye yu cha' tya'an yu xkwi' cha' paseya, ja nka tiye yu ku'ni yu chin' cha' kuxi cha' ska bra ti ka tsaa ti' yu, ti ykwi' ti yu; ²⁶su'we la cha' su'wa ti tyi'in yu lo'o ta'a kichen tyi yu, ni siya chen ña'an ka tiye xka ta nten ña'an 'in yu, nka tiye yu. Sa ña'an mdijin ykwi' Krixtu nu ti'í nde loo la, kwi' ngwaña'an mdijin Moisés nu ti'í nu ngwa bra kan'; ja nduwe ti' yu cha' kuliya' 'a ne' Egipto, mxnun ti'in yu nchga cha' su'we nu nsu'wi 'in ne', cha' ndyaa ña'an ti' yu cha' su'we la ka 'in nten 'in yu nde loo la chun' Ndiose. ²⁷Yaa ña'an ti' ayman Moisés 'in Ndiose, kan' cha' mdo'o yu lo yuu Egipto kan'; ja ytsen yu ni siya msin' 'a ti' ree xa'an kan' bra kan', kwi' ja mxi'in chun' yu siya' ti. Ndyaa lo'o yu 'in ne' Israel tuwiin tijyu', ña'an ti' si ndyaa ña'an yu 'in Ndiose; ni siya Ndiose ni, ja nchka ña'an 'in Ni.

²⁸Yaa ña'an ti' Moisés cha' nu ykwi' Ndiose lo'o yu, kan' cha' ykwi' yu cha' ku'ni ne' ta'a pascua, ti kwi'

tla xa wa tyijin ti ska angajle se'en ndi'in ne' Egipto; cha' 'in Ndiose yan angajle kan', cha' ta Ni nu ti'í 'in ne' Egipto kan'. Kan' cha' ngulo Moisés tñan cha' ta'an ne' tnen se'en lka tu'wa tuna'an 'in nchga ne' Israel. Bra nu ña'an angajle kan' tnen, ja kujwi Ni 'in sñi' ne' Israel bra kan', ni siya wa yjwi angajle kan' 'in sñi' nu ngula kulo 'in nchga ne' Egipto kan'. ²⁹Yaa ña'an ti' Moisés 'in Ndiose, kan' cha' ngalaa ska tuwiin wtyi jlu'we la tyi'a Tujo'o Nga'a, cha' mdijin ne' la xka la'a tsu'. Xa nu ngwa ti' ne' Egipto tyo'o ña'an 'in ne' Israel, ja ngwa 'in ne' bra kan', cha' nganun ne' ni' tyi'a kan'; mdyii ne' Egipto, ngujwi ne' bra kan'.

³⁰Yaa ña'an ti' ne' Israel cha' nu ykwi' Ndiose, kan' cha' mda'an ne' mxiti'in ne' ña'an chun' kichen Jericó, ña'an chun' lo'oo kee nu nduun tu'wa kichen kan' bra kan'. Kati tsan mda'an ne' sa tlyu ti, lo'o mdyii lo'oo kan' ngutin bra kan'. ³¹Ayman Rahab, ska nu kuna'an tsaa ti' nu mdi'in kichen kan', yaa ña'an ti' 'in Ndiose; kan' cha' ykwi' su'we lo'o tyukwaa ne' Israel nu yaa mnan ti, yaa na'an ne' lo kichen kan' ti kulo. Mda Rahab kan' se'en tyi'in ne', kan' cha' ja ngujwi nu kuna'an kan' bra nu ngujwi xka la ta'a kichen tyi nu ja mdukwa cha' nu nchkwi' Ndiose siya' ti.

³²Ti ndiya ka'an 'a cha' nu ka chkwiin' lo'o wan, cha' 'in cha' tnun nu y'ni ayman ñaan, nten nu chañi yaa ña'an ti' 'in Ndiose: ka chkwiin' cha' 'in Gedeón, lo'o Barac, lo'o Sansón, lo'o Jefte, lo'o David, lo'o Samuel, lo'o ta'a ayman kula

nu ykwi' cha' 'in Ndiöse lo'o nten nu ngwa s'ni bra kan'. ³³Yaa ña'an ti' nchga ne' kan' 'in Ndiöse, kan' cha' msuun ne' lo'o nten kuxi nu mdi'in xka nasiyun tjiyu' la, mdijin lyo ne' 'in nchga nten nu mdi'in nde kwa bra kan'. Su'we 'a tñan y'ni ne' kan', kan' cha' y'ni Ni nchga cha' nu wa ykwi' Ni cha' ku'ni Ni cha' 'in ne' kan'. Ngwa 'in ne' kan' tukun' tu'wa kwichi la sa'a cha' ja yku 'in ne'; ³⁴kwil' ngwaña'an, mdalo 'a ne' kan', ni siya mxkwan ne' xa'an 'in ne' lo kii' tnun cha' skin ne'; ja ska ngwa 'in ne' kan', ni siya ngulo nten xtyi wsuun cha' kujwi 'in ne'. Kulo ndukwa la, ja mdalo ne' kan' siya' ti, cha' chin' ti jwersa yu'wi 'in ne'; chun' ndi'in la, ngwa ngula la ti' ni' kasiya 'in ne' kan', cha' tnun 'a jwersa mjwi 'in ne' xa nu msuun ne' lo'o nten xka nasiyun nu sa tlyu ti ndijyan cha' tyijin lyo 'in ne' bra kan'. ³⁵Kwi' ngwaña'an nu kuna'an ni, xiya' ngala yu ki'yu 'in ne' ña'an lu'u ti, cha' nu yaa ña'an ti' ne' cha' ka 'in Ndiöse kulaa 'in yu ni siya wa ngujwi yu ska ya'.

Ti'í 'a mji'in ne' kuxi kan' 'in xka ta ta'a yu bra kan', chun' ja mslyaa yu kan' kulaa ya' yu 'in Ndiöse. Si nu kulaa ya' yu kan' 'in Ni, ja jwi'in ne' kuxi 'in yu bra kan'; kulaa ne' kuxi 'in yu kan' bra kan'. Mdi'in ta 'a yu kan' ña'an bra kan y'ya Ni 'in yu, cha' ta Ni xka chalyuu nu su'we la 'in yu. ³⁶Xka la ta'a yu kan' ni, ykwi' ne' kuxi cha' ti'í 'in yu laja nu mji'in ne' 'in yu. Ndiya yu nu mskan' ne' kuxi lo'o karenan, ndiya yu nu msu'wa ne' 'in yu ni' ña'an chkwan. ³⁷Ska tukwa yu kan' ngujwi yu bra kan', cha' ti'í 'a

nguun kee ne' chun' yu kan', lo'o ndiya ya' mduwe ne' 'in xka ta yu kan' lo'o siyera. Kwi' ngwaña'an xka ta yu kan', ngujwi yu tu'wa xtyi 'in ne' kuxi. Kwi' ngwaña'an, ndiya yu nu nda'an yu'wi ti yu, kijin slya' ti nchku' yu bra kan', ni siya kijin chivu. Kwi' ngwaña'an ndiya nu ti'í, cha' nu ti'í 'a ti' ne' kuxi 'in yu. ³⁸Kuxi 'a nten chalyuu re nu y'ni ngwaña'an. Ja jlyo ti' nten chalyuu cha' su'we la yu nu mjwi cha kan' ke ykwi' ne', ni siya mda'an yu'wi ti yu kan', ni siya yu'wi kutsi' ti yu ni' kixin' si' ki'ya, cha' nu ti'í 'a ti' nten chalyuu 'in yu. Mdi'in yu kan' tukee, kwi' ngulu yu tiyuu se'en tyi'in yu. ³⁹Lo'o ni, ti ndyu'wi tian' 'in yu kan', ta'a nten nu ngwaña'an yaa ña'an 'a ti' 'in Ndiöse nu ngwa s'ni, ni siya ja na'an ne' kan' nchga cha' nu wa ykwi' Ni cha' ka nde loo la. ⁴⁰Su'we la cha' nu mda'an tiye ykwi' Ni cha' ku'ni Ni lo'o ta'an ni, cha' lo'o cha' ñaan mda'an cha' tiye Ni. Ngwa ti' Ni cha' kaan nten nu tyukwi ti tiye su'wa ti lo'o ne' kan'. Ta'an lo'o ayman kula kan' ñaan, kaan sa ña'an nu ngwa ti' Ni cha' kaan bra kan'.

**Tya'an cha' tiyeaan sa ña'an
nu y'ni Jesús xa nu mdijin
lyo yu 'in nu ti'í ti' 'in yu**

12 Lo'o ni, nde ña'an ku'nian lo chalyuu re, ña'an ti' si ti ndi'in ayman kula kan' sa tlyu ti lo'oan: Tyu'wi su'we tian' nchga cha' tnun nu y'ni ayman kan' nu ngwa s'ni, chun' nu yaa ña'an ti' ne' 'in Ndiöse. Kan' cha' kulaa yaan' nchga cha' nu ngi'ni tukwi ñaan cha' ja xñiin su'wean cha'

'in Jesús; kulaa yaan' nchga cha' kuxi nu ndiya la tian'. Lo'o bra kan' ka ngula la ti' kasiya 'ñaan cha' ku'nian cha' su'we lo chalyuu re, sa kwa bra nu ti ta Ni chalyuu 'ñaan bra kan'. ²Tya'an cha' tiyeen sa ña'an nu y'ni Jesús, chun' Jesús lka suun nchga cha' nu ndyaa ña'an tian' ni. Si ngwaña'an ku'nian, ka tsaa ña'an tian' 'in Ni sa ya' nu tyii chalyuu 'ñaan. Jesús ni, ja mxil'in chun' yu 'in tñan nu mdi'in cha' ku'ni yu, ni siya jlyo ti' yu cha' wa kaja ti yu lo wsi. Chun' ndi'in la xa wa mdijin lyoo yu 'in nu kuxi, su'we 'a ngwa tiye yu bra kan'; kan' cha' ja mjyu'u ti' yu siya' ti, ni siya mda ne' nu ti'í 'in yu lo wsi. Lo'o ni, wa ndyaa tukwa Jesús nde la'a se'en kwin se'en tnun se'en ndukwa Ndiose Stian.

³Tya'an su'we cha' tiye wan cha' 'in nchga cha' kuxi nu ngwa 'in Jesús bra kan'. Mdalo 'a yu 'in ne' nu y'ni cha' kuxi kan' lo'o yu bra kan', ni siya ti'í 'a ti' ne' kuxi 'in yu. Kan' cha', lo'o 'wan ni, ja ndi'in cha' ka na'an ti' kasiya 'wan cha' 'in Jesús, ja ndi'in cha' ka ndaja ti' wan 'in Ni. ⁴Ni siya lye 'a nxuun wan lo'o nchga cha' kuxi, ja ya kujwi ne' 'in ska wan cha' 'in Jesús. ⁵Ja ndi'in cha' kjlyaa ti' wan cha' re xa nu su'we 'a nchkwi' Ndiose lo'o wan ña'an ti' si lka wan sñi' Ni:

Sñiën', ndukwin Ndiose, ja ki'ya ti'í 'wan lo'oñ ni siya taän nu ti'í 'wan;
ja ka ndaja ti' wan 'ñaän, ni siya ja taän chabiya' 'wan cha' ku'ni wan ska cha' kuxi.

⁶Cha' nu na' lkaän X'nan wan, lo'o su'we 'a nka tiyeën

ña'aän 'wan, kan' cha' taän nu ti'í 'wan ti xi'i, ndukwin Ndiose.

Ndiya ya' ndaän chin' nu ti'í 'in nten 'ñaän, cha' sñiën' lka ne'. Ngwaña'an nchkwi' Ndiose lo'oan, ⁷kan' cha' chan talo wan bra nu tyijin wan nu ti'í chabiya' 'in Ndiose Sti wan sikwa. Ndi'in wan chin' nu ti'í ni, kan' cha' ka biya' ti' wan cha' lka wan sñi' Ndiose, cha' ngwaña'an ngi'ni Ndiose lo'o wan. Nchga nten nu nsu'wi sñi', ndiya ya' ku'ni tlá ne' 'in sñi' ne'; bra nu ja nnan nu xuwe kan' cha' nu nchkwi' sti ne', nda sti ne' nu ti'í 'in sñi' bra kan'. Kwi' ngwaña'an ngi'ni Ndiose lo'oan. ⁸Ndi'in cha' ta Ndiose nu ti'í 'wan sa ña'an nu nda Ni nu ti'í 'in nchga sñi' Ni, cha' ka biya' ti' wan cha' chañi cha' wa lka wan sñi' Ni bra kan'; ja lka wan sñi' nu mjwi 'in nten lo kichen ti. ⁹Lo chalyuu re nda stian nu ti'í 'ñaan, kan' cha' nnaan cha' nu nchkwi' ne' kula 'ñaan lo'oan. Kan' cha' ni, ÷ta ja su'we si taan chabiya' cha' ta Ndiose Stian nu ti'í 'ñaan a?, cha' su'we la tyi'ian nde loo la bra kan'. ¹⁰Wa lka ti bra nu nda stian nu ti'í 'ñaan lo chalyuu re, sa ña'an nu su'we cha' 'ñaan skaan ngi'ni ne' kula kan', cha' ku'niin xa'aan, nka tiye ne' kula 'ñaan; ti kwi' ti cha', nchka ti' Ndiose cha' ka su'we cha' 'ñaan, kan' cha' nda Ni nu ti'í 'ñaan ngwaña'an. Xa wa ngutin ki'ya nu ndukwian, ka su'wa cha' 'ñaan lo'o Ndiose Stian, nu ja nsu'wi cha' kuxi 'in siya' ti bra kan'. ¹¹Chañi cha' xi'in tian' bra nu ndijian nu ti'í, si'i nan su'we nka tiyeen bra kan'; chun' ndi'in la ka ku'nian ka'an la

cha' su'we, cha' tiin ti tyi'ian lo chalyuu bra kan', cha' wa msñian su'wean cha' 'in Ndiose bra nu mdijian nu ti'í.

Tnun 'a cha' lka si kulaa yaan' 'in cha' 'in Ndiose

¹²Xiya' ku'ni ngula la ti' ni' kasiya 'wan; ja kutsen wan sikwa, ni siya ngwa tña' 'a wan, ni siya ngwa ndaja ti' wan nu ngwa xkan'. ¹³Tsaan naan la wan tuwiin nu ñi se'en tsaa wan, cha' ja ka ñu'un la tuwiin 'in xka ta ne' ta'a wan nu na'an la ti' ni' kasiya 'in ne'; ku'ni wan cha' ka tyukwi la ti tiye nten kan', cha' ja ka ñu'un la ti' ne'.

¹⁴Lye ku'ni wan tñan cha' su'we ti tyi'in wan lo'o nchga nten; ku'ni luwi wan kasiya 'wan, cha' nu ja ta Ndiose chabiya' ña'aan 'in Ni si ti ji ka luwi kasiya 'ñaan. ¹⁵Xñi wan kwenta 'in ta'a wan cha' ja ska wan kulaa ya' ngwa ti ña'an nchga cha' su'we nu wa y'ni Ndiose lo'oan. Nu kulaa ya' wan 'in Ni, ja chan ka wan ña'an ti' ska loo yan nu ku'ni tna' 'in xka la ne' ta'a msñi wan cha' 'in Jesús. Ña'an ti' ska kixin' tlá nu ku'ni ñu'un 'in nten cha' lka ran yan, kwi' ngwaña'an kaan lo'o ta'aan bra nu ndi'in ska cha' kuxi 'ñaan. ¹⁶Xñi wan kwenta 'in ta'a wan cha' ja ska wan sten wan lo'o xka nten nu ja lka kwilyo'o wan. Ja ku'ni wan sa ña'an y'ni ayman Esaú; chen ña'an y'ni yu kan' lo'o nten 'in yu, cha' ja yuwe ti' yu 'in Ndiose. Sñi' kulo Isaac ngwa Esaú kan', lo'o mdyii nchga cha' su'we nu wa ta ti sti yu 'in yu yjwi' yu bra kan', cha' ngwa ti' yu ku yu ni siya ska ti ka'nnan skwa nu mda ta'a

yu 'in yu; ngwaña'an mñi lyo'o ta'a ngula yu 'in yu bra kan'. ¹⁷Wa jlyo ti' wan sa ña'an ngwa chun' ndi'in la. Bra nu ngwa ti' Esaú cha' lkwanti sti yu 'in yu, kan' ja ynan 'a sti yu cha' nu ykwi' yu lo'o; ja mjwi 'a ña'an tya'an chun' yu 'in tñan nu wa y'ni yu, ni siya nganan 'a yu bra nu mjñan yu cha' kan' 'in sti yu.

¹⁸Bra nu ynan wan cha' 'in Ndiose, ja ngwa 'wan sa ña'an nu ngwa 'in ne' Israel nu ngwa s'ni, xa nu mduun ne' kan' kiya' ki'ya Sinaí bra kan'. Ja ndii ti' wan ni, sa ña'an nu mgii ti' ne' kan' xa nu lye 'a mkin si' ki'ya Sinaí kan' nu ngwa bra kan'; liye 'a ngwa tla bra kan', ja ngwa ña'an ne' siya' ti, kwi' ngwaña'an lye 'a ngwa kwi'in tnun. ¹⁹Lo'o ngwaña'an, ja ynan wan bra nu kwen 'a ynen kuwi chkwan 'in Ndiose bra kan', ynen ykwi' Ndiose lo'o nten kan' bra kan'. Bra nu ynan ne' cha' nchkwi' Ndiose lo'o ne', lye 'a mjñan ne' 'in Ni cha' ja chkwi' 'a Ni lo'o ne' siya' ti bra kan'. ²⁰Ytsen 'a ne' bra kan', cha' ja mdalo ne' kunan ne' cha' re nu ykwi' ayman Moisés lo'o ne' cha' 'in Ndiose: “Ja kan wan nde si' ki'ya re siya' ti; ni siya tsaa ska ta'a wan, ni siya tsaa ska 'ni 'wan si' ki'ya re, ndi'in cha' kujwi wan 'in bra ti lo'o kee.” ²¹Lye 'a ña'an ngwa bra kan'. Bra kan' ykwi' Moisés cha' re: “Lye 'a nchkwañ cha' ngitseñ.”

²²Lo'o si'i ngwaña'an nchka 'wan ni, cha' xka chalyuu kwi tsaa wan ni, ti kwi' se'en ndi'in Ndiose ykwi' nde ni' kwan. La kan' ndi'in Ndiose lo'o tyun 'a mi angajle 'in Ni. Su'we 'a ña'an la kan'; ña'an ti' si wa ndukwa xka ki'ya Sión nde ni'

kwan, ña'an ti' si nde kwa nskwa xka kichen Jerusalén nu su'we la ña'an, ngwaña'an lka la kan'. ²³Kwi' ngwaña'an, tsaa wan se'en ndi'in ta'a sñi' Ndiose nu wa ndyaa lo'o Ni 'in nde kwa, cha' wa ndukwa nin nchga sñi' Ni lo kityi 'in Ndiose nde ni' kwan. Su'we 'a nka tiye ne' kan' se'en ndyo' ti'in ne' bra kan'. Nan wa tsaa ti wan ti kwi' se'en ndi'in Ndiose nu ku'ni biya' 'in nchga nten, nde se'en ndi'in ta'a ayman nu luwi kasiya 'in cha' 'in Jesús, cha' wa nchka kwi tyukwi ña'aan ne'. ²⁴La kan' ndi'in Jesús, nu wa mskan' xka cha' nu su'we la lo'oan tloo Ndiose. Su'we 'a ngwa cha' ngalu tnen ykwi' Jesús, cha' lo'o tñan nu y'ni Jesús, kan' cha' wa y'ni tyii Ndiose nchga cha' kuxi nu mdi'in 'ñaan bra kan'. Lo'o ayman Abel ni, kuxi 'a yaa to'o cha' 'in yu, bra nu ngalu tnen yu nu ngwa s'ni; mdi'in cha' kaja ti kwi' yu nu wa yjwi 'in yu bra kan'.

²⁵Ki'ya wan kwenta sikwa, cha' kunan su'we wan nchga cha' nu wa ykwi' Krixtu lo'o wan. Lye 'a mda Ndiose nu ti'i 'in ayman kula 'ñaan, chun' ja mslyaa ne' kunan ne' cha' nu ykwi' ayman Moisés lo'o ne' lo chalyuu re chabiya' 'in Ndiose; ja ngwa xnan ne' kan' 'in Ndiose. Lo'o tnun la cha' ka 'ñaan ni, si ja kunaan cha' nchkwi' Krixtu nu mdo'o se'en ndi'in Ndiose nde ni' kwan mdiyan lo chalyuu re; lo'o ni, wa ndyaa tukwa Ni xiya' nde se'en ndi'in Ndiose. ²⁶Laja nu ykwi' Ndiose lo'o nten s'ni, ti kwi' bra kan' lye 'a mñan chalyuu; lo'o ni, nde ndiya xka cha' nu wa ykwi' Ni lo'oan: “Xiya' ti ku'niin cha' kiñan tyukwi ña'aan chalyuu, lo'o ti kwi'

bra kan' xñaän ña'aan ni' kwan” ndukwin Ni. ²⁷Bra nu ndukwin Ni “Xiya' ti”, ngwaña'an ka biya' tian' cha' ndi'in cha' xñan Ni nchga nan nu wa ngwiñan Ni, kulo tsu' Ni 'in nan kan' bra kan'. Sa kwa ti nan nu nsu'wi 'in Ndiose ykwi', kan' ti nan nu kanun bra kan', cha' ja ka katin ran siya' ti. ²⁸Kwi' ngwaña'an, ja xa'an 'a chalyuu kwi nu wa mjwi 'ñaan chun' Krixtu, ja siya' tyii chalyuu kan'; kan' cha' tyaan xu'we 'in Ndiose sikwa. Ku'niin tnun 'in Ni, cha' ngwaña'an nchka ti' Ni cha' ku'nian. Kuwe 'a tian' 'in Ni cha' tnun 'a cha' ndi'in 'in Ni; nchga tsan ku'niin tnun 'in Ni sikwa. ²⁹Ti kwi' Ndiose nu ngi'niin tnun 'in, chañi cha' ka 'in Ni ku'ni tyii Ni 'ñaan ska bra ti, sa ña'an lka si skian ska lo kii' tnun, si nu nchka ti' Ni ku'ni Ni ngwaña'an.

Tñan nu nchka ti' Ndiose cha' ku'nian lo chalyuu

13 Ti chka t'nan ti' wan 'in ta'a msñi wan cha' 'in Krixtu, ku'ni wan cha' su'we lo'o ne' kan'. ²Tyu'wi ti' wan cha' chkwi' su'we wan lo'o nchga ne' xka kichen, nu tiyan na'an tyi wan; ta wan se'en tyi'in ne' kan', cha' ngwaña'an y'ni ayman kula 'wan nu ngwa s'ni, lo'o chun' ndi'in la ngwa biya' ti' ne' cha' angajle 'in Ndiose nu ndi'in nde ni' kwan ngwa ne' kan' nu yan na'an tyi ne'.

³Tya'an cha' tiye wan sa ña'an ka taya' wan 'in ta'a msñian cha' 'in Ndiose nu nsu'wi ni' ña'an chkwan, ña'an ti' si ti kwi' wan nsu'wi wan nde kwa lo'o ne'. Kwi' ngwaña'an, taya' wan 'in ne' ta'aan nu lye 'a

ndijin nu ti'í chun' ti'í ti' nten 'in ne'; taya' wan 'in ne' kan', ña'an ti' si 'wan, ti ykwi' ti wan, ndijin wan nu ti'í lo'o ne'.

⁴Ta'a wan ndi'in cha' tyi'in su'we wan lo'o kwilyo'o wan; ja ku'ni wan cha' kuxi lo'o kwilyo'o wan, kwi' ja tyi'in cha' 'wan lo'o xka nten nu ja lka kwilyo'o wan. Ta Ndiose nu ti'í 'in nchga nten nu ku'ni cha' kuxi ngwaña'an, ta Ndiose nu ti'í 'in nten nu sten yu'wi lo'o kwilyo'o xka nten.

⁵Ja xu'wi tiye wan xkwi' cha' 'in tñi; su'we si kala' ti' wan lo'o sa kwa ti nan nu nsu'wi chin' 'wan. Nan wa ykwi' Ndiose cha' re lo'oan: “Ja kulaa yaän' 'aän 'wan” ndukwin Ni, “ja xnuñ 'aän 'wan ngwa ti ña'an.” ⁶Kan' cha' nde ña'an tya'an cha' tiye wan cha' ka ngula la ti' ni' kasiya 'wan kwenta skaa wan:

Ykwi' X'naän lka nu ndaya' 'ñaän.

Ja n'ni cha' kutseän sikwa, cha' ja ka 'a ku'ni nten cha' kuxi lo'oñ.

⁷Tyaa yu'wi ti' wan 'in ayman ta'a wan nu ngwa ndloo la 'wan chabiya' 'in Jesucristo; ti kwi' ne' kan', ykwi' ne' cha' 'in Ndiose lo'o wan ti kulo, kan' cha' tya'an su'we cha' tiye wan cha' 'in tñan su'we nu y'ni ne' kan' lo chalyuu. Lo'o 'wan, ku'ni wan sa ña'an nu y'ni ne' kan' cha' su'we 'a yaa ña'an ti' ne' cha' 'in Ndiose.

⁸Ja nxa'an Jesucristo. Sa ña'an nu ngwa Ni nu ngwa s'ni 'a, kwi' ngwaña'an lka Ni ni, lo'o ti kwi' ngwaña'an ka Ni nu ndyaa nde loo la. ⁹Ja ta wan chabiya' kwa'u nten xka la cha' 'wan, xka cha' nu ja su'wa nchkwi' lo'o cha' 'in Jesús,

cha' ja xi'in chun' wan tuwiin nu ñi. Su'we la si kanun tsaan nchga cha' 'in Ndiose ni' kasiya 'ñaan, cha' nchga bra kuwe tian' 'in nchga cha' su'we nu ngi'ni Ni lo'oan. Lo'o ja ka kanun su'we cha' 'in Ndiose ni' kasiya 'ñaan xa nu kunaan xka ta lee nu tatsaa nten 'ñaan cha' xñian, xa nu nchkwi' ne' cha' ja su'we kuan ska loo nan nchkuan. Ni siya wa ynaan 'aan lee kan' nu ngwa xkan', ja nganun su'we la tiyeen xa wa y'nian tñan kan'.

¹⁰Xka ña'an y'ni Krixtu bra nu ngujwi yu lo wsi, cha' ngwa yu lomstan cha' katin ki'ya nu ndukwian tloo Ndiose, cha' tñun la siya' ti tñan nu y'ni Krixtu ke lomstan nu nxyta sti jo'o kula 'in ne' judío. Kan' cha' nchga nten nu ti ndyaa ña'an 'a ti' 'in sti jo'o kula kan', ja ka tyi'in su'we ne' kan' lo'o Krixtu. ¹¹Ni siya x'nan sti jo'o 'in ne' judío ni, xkwi' lo'o tnen 'ni ndijyan lo'o sti jo'o kan' loo jo'o se'en kti 'a ni' lyaa kan', cha' katin ki'ya nu ndukwi nten tloo Ndiose bra kan'. Xa wa mdyii ngwa tñan kan', ndyaa lo'o ne' 'in nchga kuna' 'ni nu lka lomstan kan' tu'wa kichen; la kan' ndikin ne' kuna' kan'. ¹²Ti kwi' ti cha', tu'wa kichen mdijin Jesús nu ti'í, cha' kaja ña'an katin cha' kuxi nu ndi'in 'in nten, bra nu ngalu tnen ykwi' yu cha' ngujwi yu lo wsi bra kan'. ¹³Lo'o nan, su'we si ja kutsean, ni siya tsaan lo'o ne' 'ñaan cha' ta ne' nu ti'í 'ñaan cha' 'in Jesús, ña'an ti' si su'wa tsaan lo'o Jesús. ¹⁴Lo chalyuu re ja ndiya se'en su'we se'en kanuan; xkwi' nan ndi'in taan ña'an bra nu tyaan la xka se'en nu su'we la

ti, se'en tsaan xa wa mdyii chalyuu re. ¹⁵Kan' cha' nchga tsan ku'niin tnuan 'in Ndiose cha' 'in Jesús; ña'an ti' si taan lomstan 'in Ni, kwi' ngwaña'an lka xa nu tyukwi ti tiyean ku'niin tnuan 'in Ni. Lo'o ngwaña'an, isu'we 'a si nchga tsan chkwian' cha' tnun 'a cha' nu ndi'in 'in Ndiose Stian! ¹⁶Lo'o ja ka ndaja ti' wan ku'ni wan nchga cha' su'we, cha' ngwaña'an taya' wan 'in ta'a nten wan; kan' lka tñan nu ndiya ti' Ni cha' ku'nian cha' 'in Ni.

¹⁷Kunan wan cha' nchkwil' nten nu nka tñan cha' 'in ska ta ne' ta'a wan; ku'ni wan nchga tñan nu kulo ne' kan' wan. Tnun 'a tñan nu ndi'in 'in ne' kan', cha' nduwe 'a ti' ne' sa ña'an tñan nu ngi'ni wan kwenta skaa wan; ndi'in cha' tjiin ne' kwenta 'in Ndiose ykwi' si chañi cha' ti nganan su'we wan cha' 'in Ni. Lo'o su'we la nka tiye ne' kan' si ndiya ti' wan ku'ni wan sa ña'an tñan nu chkwil' ne' lo'o wan; si nu ja ku'ni wan ngwaña'an ni, ka xi'in ti' ne' kan' bra kan', lo'o ja ka 'a taya' ne' 'wan bra kan'.

¹⁸Lo'o ngwaña'an, ti chkwil' wan lo'o Ndiose cha' 'ware. Tyukwi ti tiye ba jlyo ti' ba cha' ja ska cha' kuxi ndi'in 'wa cha' ka jyu'u ti' ba. Nchga bra nka tiye ba ku'ni ba nchga cha' nu su'we la cha' 'in Ndiose. ¹⁹Kan' cha' xiya' njñaän 'aän 'wan, cha' ta'a ti chkwil' wan lo'o Ndiose cha' 'ñaän. Ja chan ku'ni Ni cha' tyaän ndla la nde se'en ndi'in wan bra kan'.

Mslaa' yu 'in ne'

²⁰Ndiose lka nu y'ni tñan cha' ndyu'u Jesucristo nu nka X'naan

xiya', xa wa ngujwi Ni. Lo'o ni, lka Jesús ndloo la ti, cha' ku'ni Ni kwenta 'ñaan nu lkaan nten 'in Ni, ña'an ti' si ngi'ni Ni kwenta 'in slya' 'in Ni, cha' ngujwi Ni cha' 'ñaan. Bra nu ngujwi Jesús ni, kan' mskan' Ni cha' lo'o nchga nten 'in Ni, ska cha' kwi nu ja tsa tii 'a siya' ti. ²¹Ndiose y'ni cha' tiin ti tyi'in kasiya 'ñaan lo chalyuu, lo'o ni, nchka tiän' cha' su'wa ya' Ni 'wan nchga se'en lyiji 'wan, cha' ka ku'ni wan nchga tñan, sa ña'an tñan nu nchka ti' Ni cha' ku'ni wan. Lo'o nchka tiän' cha' ku'ni Ni lo'oan nchga nan nu su'we la nka tiye Ni, chabiya' 'in Jesucristo. Lo'o ngwaña'an nan, ja tsa tii 'a cha' ku'niin tnuan 'in Krixtu. iNgwaña'an ka sikwa!

²²Wan ta'a msñian cha' 'in Krixtu, ku'ni wan cha' tlyu ti' 'ñaän, talo wan chin' 'ñaän, kunan wan cha' nu nchkwii'n re. Ja ka'an 'a cha' nda'aän lo kityi re, lo'o nchka tiän' cha' kanun su'we la cha' kan' ni' kasiya 'wan. ²³Lo'o xka cha' nchka tiän' katsaän' 'wan ni, cha' wa ngulaa ne' 'in Timu, ta'aan nda'aan tñan, se'en yu'wi yu ni' ña'an chkwil' bra nu tsa'aän, tsa'aän lo'oün 'in yu bra kan', si ndla ti kala yu se'en ndi'iin.

²⁴Ta wan kasiya 'ñaän 'in nchga ne' nu nka ndloo 'wan cha' 'in Ndiose, kwi' ngwaña'an ta wan kasiya 'ñaän 'in nchga ne' ta'a wan nu msñi cha' 'in Ndiose. Nchga ne' nu ndi'in cha' 'in lo'o Ndiose nu ndi'in nde Italia re, lo'o ne' kan' nchka ti' ne' ta ne' kasiya 'wan.

²⁵Lo'o nchka tiän' cha' tyu'wi ti' wan nchga bra cha' xkwi' su'we ti ngi'ni Ndiose lo'oan ta'aan.